

JUBILIEJINIO SEIMO DIENORAŠTIS 2. Darbo posėdžiai

Jonas Jasaitis

Pirmajame darbo posėdyje buvo vienbalsiai patvirtinta seimo darbotvarkė, greitai ir sklandžiai sudarytos komisijos. Po to žodis suteiktas Lietuvos tautininkų sąjungos pirmininkui Dr. Alvydui Baležentui. Atsistojęs prie tribūnos, svečias tarė:

– Esu sakęs daug kalbų. Gal daugiau kaip 1000 kartų kalbėjau Lietuvos Seime. Tačiau šis dalyvavimas jubiliejiname Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos seime ypatingai jaudina. Juk tai prisilietimas prie mūsų brolių ir seserų likimo...

Svečias papasakojo, kad kitais metais Lietuvos tautininkų sąjunga minės dvi sukaktis: 75-metį nuo jos įkūrimo ir 10-metį nuo atkūrimo, prasidėjus Lietuvos atgimimui. Sovietinei okupacijai prasidėjus, tautininkų sąjungos nariams teko patys skaudžiausi smūgiai: daug jų buvo tuoj pat įkalinta, ištremta prie Ledjūrio, nužudyta Rusijos kalėjimuose. Išlikusių nepaliko ramybėje, ir pasibaigus II Pasauliniam karui. Tik maža dalelė jų sulaukė Tautininkų sąjungos atkūrimo ir galėjo prisidėti, organizuojant pirmųjų skyrių veiklą.

LTS atkurta 1989 m. balandžio 14 d. Tai buvo tautos pabudimo ir esminių permai-

nų metas. Vis stipriau Lietuvos politiniame gyvenime ėmė reikštis Sąjūdis, susikūrė Žemdirbių Sąjūdis, atkurta Ūkininkų sąjunga. Netrukus vėl pradėjo veikti Žemės ūkio rūmai, ėmė byrėti prievartinė – kolchozinė – sistema, prasi-dėjo žemės reforma. Dabar kolektyviniams ūkiams – žemės ūkio bendrovėms – tenka mažiau kaip 1/3 dirbamos žemės ir ši dalis vis mažėja.

Aišku, neišvengta ir gana didelių reformos klaidų, kurias sąlygojo tiek pasipriešinimas neišvengiamai būtinam veiksmui – žemės privačios nuosavybės grąžinimui, tiek patirties stoka. Netrukus į valdžią sugrįžo "buvusieji". Valstybės atkūrimo siekusios jėgos ketveriems metams atsidūrė opozicijoje. Visas pastangas teko skirti "kreivų" įstatymų bei nutarimų stabdymui arba bandymui nors iš dalies juos pataisyti. Tačiau "buvusieji" turėjo didelę persvarą.

Dabar Lietuvos tautininkų sąjunga turi daugiau kaip 3,000 narių, susibūrusių į 116 skyrių. Deja, praėjusieji rinkimai tautininkams buvo labai nesėkmingi. Į Seimą išrinktas tik buvęs Sąjungos pirmininkas, kuris netrukus iš jos pasitraukė. Prie šių nesėkmių prisidėjo tiek nesutari-

mai sąjungos vadovybėje, asmeninės ambicijos bei neapgalvoti priekaištai, tiek labai nuožmus priešinimasis tautinei ideologijai ir iš kairės, ir, deja, iš dešinės. Savaimė suprantama, kad tautininkų labiausiai nekenčia tie, kurie bijo mūsų valstybės sustiprėjimo, aiškos vidaus ir užsienio politikos susiformavimo.

Tačiau sąjungos nepavyko sužlugdyti. Jos laukia daugybė darbų, kurių nesiima kitos politinės jėgos. Tai rūpestis patriotiniu jaunimo ugdymu, pagalba lietuviams, gyvenantiems etinėse žemėse, bet atsidūrusiems už Lietuvos valstybės ribų – Suvalkų trikampyje, Gudijos pasieniuose, Karaliaučiaus krašte. Svečias pabrėžė, kad pati lietuviškiausia kaimo aplinka išliko aplink Punska, nes ten pavyko išvengti sodybų drąsky-mo – kolektyvizacijos ir melioracijos bei sovietinių trėmimų. Ten žemdirbiai iki šiol darbuojasi seneliams ir tėvams priklausiusiuose ūkiuose. Dabar į tas vietas tenka vežti Lietuvos mokytojus, kad jie pamatytų, kaip atrodo lietuviškas kaimas, kad jie išgirstų švartą, mažiausiai sėtimybėmis užterštą kalbą, išsaugotas tautos dainas.

Lietuvių tautininkų sąjunga ruošiasi suvažiavimui, kuris numatytas kitų metų vasaryje. Reikės iš esmės suaktyvinti savo veiklą, ieškoti naujų jos formų. Gana išradingai darbuojasi tautinė jaunimo organizacija "Jaunoji karta". Neseniai jie pradėjo leisti ir savo laikraštėlį – "Ugnį". Būtina sustiprinti ryšius ir su tautinėmis organizacijomis, veikiančiomis užsienyje.

Svečiui teko atsakyti į gana daug klausimų. Prasidėjo gyva diskusija. P. Buchas pastebėjo, kad nei "Tautininkų žiniuose", nei "Ugnyje" nieko neminima apie Amerikos tautininkus. "Dirva" jau ne kartą citavo straipsnius iš "Tautininkų žinių", tačiau pastarosiose netenka matyti net užsimenant apie ALTS. Irena Kriaučeliūnienė siūlė, kad sąjungos skyriai bandytų siųsti žinias apie savo veiklą tiesiogiai į LTS būstinę Vilniuje. A. Mažeikos nuomone, "Tautininkų žiniuose" galėtų būti net specialus skyrius – "Žinios iš Amerikos". Inž. E. Bartkus priminė apie knygą

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos pirmininkas P. Buchas.

25-jo seimo rengimo komiteto pirmininkas J. Šulaitis.

"Tautinės minties keliu", apibendrinusią ALTS veiklos 25-metį. Reikia išleisti knygą apie ALTS 50-metį bei atkurtosios LTS veiklos 10-metį. Inž. J. Jurkūnas priminė, kad prof. M. Treinys jau parengė knygą apie vieną iš žymiausių tautininkų veikėjų – Domą Cesevičių. Netrukus ji turėtų būti išleista. Buvęs Seimo Lietuvių tautininkų frakcijos vadovas Dr. Leonas Milčius tapo nuolatiniu "Dirvos" pagalbininku ir jau treči metai džiugina skaitytojus išsamiais straipsniais apie padėtį Lietuvoje bei tautininkų veiklą. Z. Juškevičienė klausė, kokia bus Lietuva: tautinė ar "pilietinė", t.y. kosmopolitinė. Ji įspėjo, kad nesilimant patriotinio tautos ugdymo, ji gali gana greitai likti be jokio tautinio savitumo, prarasti ilgaamžės kultūros paveldą.

Atsakydamas į klausimus ir apibendrinamas pasisakymus, Dr. L. Baležentis pažadėjo, kad ryšiams su Amerikos tautininkais bus skiriama žymia daugiau dėmesio. Jis sakė, kad "Tautininkų žiniuose" atsiras ir skyrius apie ALTS veiklą, dėkojo už įdomius, vertingus pasiūlymus.

Po pertraukos jubiliejinio seimo dalyviai išklausė pirmininko P. Bucho, išdininko Oskaro Kremerio ir kontrolės komisijos pranešimus. Visa valdybos finansinė dokumentacija vedama nepriekaištingai ir kruopščiai. Paminėta, kad nuo pat ALTS susikūrimo jos Garbės teismui neteko svarstyti nė vienos bylos.

Į seimą neatvyko Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas prof. Jonas Račkauskas ir Lietuvos Nepriklausomybės fondo atstovai. Todėl darbotvarkėje numatyti jų pranešimai liko neišklausyti. Išsamiai aptarta ir teigiamai įvertinta "Naujosios vilties" žurnalo leidyba. Jau pradeda rinkti medžiaga naujam šio žurnalo numeriui. Kuo anksčiau pavyks ją sukaupti, tuo lengviau bus galima suredaguoti ir išleisti.

Labai dalykiškai praėjusi pirmoji jubiliejinio seimo diena baigėsi iškilmingu banketu St. Petersburg'o Lietuvių klube.

Antrąją dieną, prieš pradėdant svarstyti ALTS skyrių ataskaitas, žodžio paprašė Sąjungos Garbės narys inž. Eugenijus Bartkus. Trumpai užsiminęs apie tai, kad jam teko prisidėti, vykdant didžiulį projektą Lietuvoje – statant a.a. Leono Kriaučeliūno kliniką Veterinarijos akademijoje, prelegentas pateikė tiesiog stulbinantį savo užmojais pasiūlymą – pastatyti Vilniuje Tautos namus. Tai būtų įstaiga, kuri padėtų stiprėti Lietuvos tautinėms organizacijoms. Šis pasiūlymas jau ir anksčiau buvo minėtas, net ir vieta tokiems Namams jau buvo parinkta. Tačiau sąlygos pasikeitė ir dabar reikia pradėti planuoti iš naujo.

E. Bartkus siūlė nupirkti sklypą arba remontuotiną pastatą Vilniuje ir nedelsiant imtis šios statybos.

(Pabaiga - kitame numeryje)

ALTS 25-ojo seimo sekretoriatas: dr. Laima Šimulienė (kairėje) ir Čikagos skyriaus vadovė Matilda Marcinkienė.

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos veteranai – Eleonora ir Mečys Valiukėnai.
Autoriaus nuotraukos

Girdėta iš Vilniaus

• **ATIDĖTA KELIONĖ.** Abiejų Vyriausybių susitarimu dėl Irako krizės iki kitų metų pradžios atidėtas Lietuvos Ministro Pirmininko G. Vagnoriaus darbo vizitas į JAV.

• **JAV SENATORIŲ VIEŠNAGĖ.** Respublikono William V. Roth vadovaujama aštuonių JAV senatorių delegacija atvyko į Lietuvą susipažinti su jos pasirengimu, siekiant narystės NATO. Keli šios delegacijos nariai laikomi NATO plėtros skeptikais. Tačiau net jie kalbėjo apie tai, kad aljansas turi būti plečiamas, o Lietuva kartu su Slovėnija yra galimų "būsimųjų organizacijos narių sąrašo viršuje".

• **APDOVANOJIMAS.** Žinomas amerikiečių politologas Zbigniew Brzezinski sako tikintis, kad kitą kartą atvykęs į Lietuvą lankysis jau šalyje, integruotoje į europines politines, ekonomines ir saugumo struktūras. Lapkričio 16 d. iš Prezidento V. Adamkaus priimdamas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 1-ojo laipsnio ordiną, Z. Brzezinski sakė, kad apdovanojimas turi labai didelę prasmę. "Tai šalies, kuri nuosekliai eina demokratijos keliu, apdovanojimas", - teigė jis.

• **OKUPANTŲ NUSIKALTIMŲ TYRIMAS.** Lietuvos Prezidento iniciatyvą sudaryti tarptautinę komisiją nacių ir sovietų okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje ištirti žinomas Rusijos istorikas, profesorius Jurij Afanasjev vadina neturinčia pavyzdžio išminties ir vyriškumo prasme. Komisijos narys iš Rusijos Federacijos po pirmojo jos posėdžio pabrėžė, kad laikas sakyti tiesą, kokia karti ji bebūtų. Jis taip pat pastebėjo, kad komisijai nebus lengva tirti sovietų nusikaltimus, nes Rusijos archyvų fondai, susiję su SSKP veikla, iki šiol uždaryti. Tačiau, pasak mokslininko, komisijai nereikės pradėti darbo nuo tuščio lapo, nes įvairiose valstybėse jau yra atlikta nemažai tyrimų šiais klausimais.

• **RINKIMAI.** Lapkričio 15 d. Panevėžio Nevėžio rinkimų apygardoje įvyko Seimo nario rinkimai. Susumavus rezultatus, gautus iš apylinkių rinkimų komisijų, paaiškėjo, kad balsavo tik 30,37 procento apygardos rinkėjų. Pagal Seimo rinkimų įstatymą rinkimai laikomi įvykusiais tuomet, kai juose dalyvauja 40 proc. rinkėjų. Daugiausia balsų gavo Lietuvos laisvės lygos kandidatas Antanas Terleckas. Už jį pasisakė 5002 rinkėjai. Konservatorių partijos kandidatas Tomas Josas surinko 2702 balsus. Trečioje vietoje iš vienuolikos Seimo nario vietos siekusių kandidatų liko Krikščionių demokratų partijos kandidatas Vitalijus Satkevičius.

• **NEPASITIKĖJIMAS PARTIJOMIS.** Naujausių tyrimų duomenimis, Lietuvoje ypač sumažėjo pasitikinčių policija (23,2 proc.), kariuomene (28,4 proc.), Vyriausybe (23,7 proc.) bei teismais (12,7 proc.). Teismų vertės smukimas siejamas su pastaruoju metu virtine skandalingai pasižymėjusių teisėjų. Prezidentu pasitiki 81,2 proc. apklaustųjų. Mažiausiai žmonių pasitiki Seimu (13 proc.) ir partijomis (7,2 proc.).

• **ŠMEIŽIKAS.** Seimo narys, "Lietuvos lenkų rinkimų akcijos atstovas" Gabrielis Janas Mincevičius Lenkijos Seimo komisijos ryšiams su lenkais užsienyje posėdyje pareiškė, jog prieš pradėdama remti Lietuvos siekius įstoti į Europos Sąjungą, Lenkija turi pareikalauti, kad būtų ginamos Lietuvos lenkų teisės. G. Mincevičius jau ne pirmą kartą užsipuola Lietuvą.

• **PIRKINYS.** Šį pavasarį Vyriausybės rūmams beveik už 100 tūkstančių litų nupirktas koncertinis fortepijonas, praneša "Respublika". Pirkinio iniciatorius - Vyriausybės patarėjas kultūros klausimais muzikologas Viktoras Gerulaitis. Jis įsitikinęs, kad pirkiny - labai reikalingas. Tačiau kol kas šiuo fortepijonu grojo tik pats V. Gerulaitis ir kitas Vyriausybės patarėjas Faustas Latėnas. Tačiau abu vyrai svajoja apie tai, jog kada nors Vyriausybės rūmai bus atviri visuomenei, čia bus rengiami koncertai, kuriuose gros žymiausi muzikantai.

• **IMPORTAS.** Valstybinės veterinarijos tarnybos duomenimis, į Lietuvą per 10 šių metų mėnesių įvežta 8,103 tonos paukštienos, arba 2 tūkst. 272 tonomis daugiau negu pernai per tą patį laikotarpį. Nustatyta daugiau kaip 50 atvejų, kai produktai buvo užkrėsti salmonelėmis.

• **FILMAS APIE CARO LAIKŲ TRĖMIMUS.** Lapkričio 10 d. Lietuvos kino studijoje surengta režisieriaus A. Maceinos dokumentinio filmo "Troškulys" peržiūra. Jame atsiskleidžia į Saratovo guberniją po 1863 metų sukilimo ištremtų lietuvių dramatiški išgyvenimai. "Troškulys" filmuotas Saratovo gubernijos Čiornaja Padina kaime. Čia praėjusiame amžiuje apsigyveno 50 tremtinių iš Lietuvos. Filmo herojai - tremtinių palikuonys. Jie kalba lietuviškai, kasdien skaito Šventąjį Raštą, meldžiasi, dainuoja lietuviškas dainas, svajoja grįžti į Lietuvą. Filmą žiūrėjo ir išeivijos verslininkas Juozas Kazickas su žmona Aleksandra. Jis gimė Čiornaja Padinoje, čia praleido vaikystę bei dalį jaunystės. Sujaudintas J. Kazickas įteikė premijas režisieriui A. Maceinai ir konsultantei taušakininkei Gražinai Kadžytei. (Pagal Eltos pranešimus)

Iš visur – apie viską

Algirdas Pužauskas

Spalio 31 d. Irako vyriausybė paskelbė, kad ji nutraukia Jungtinių Tautų Specialiosios komisijos veiklą Irako teritorijoje. Komisija buvo įpareigota ieškoti Irake cheminių ir biologinių ginklų slaptųjų fabrikų bei tirti, ar Irakas negamina raketų. Irako valdžia pageidavo, kad Jungtinės Tautos atšauktų jam taikomas sankcijas, kurių buvo paskelbtos po 1991 m. Persų įlankos karo.

Įvairios tarptautinės rezoliucijos reikalavo prižiūrėti, kad Irakas negamintų masinio žudymo ginklų. Irakui neleidžiama eksportuoti savo naftos, išskyrus Jungtinių Tautų prižiūrimus nedidelius jos kiekius, už kuriuos leidžiama pirkti maisto produktų, vaistų bei medicinos reikmenų.

JAV vyriausybė nurodė, kad Irako nutarimas pašalinti tarptautinius inspektorius pažeidžia įvairius JT Saugumo Tarybos nutarimus ir todėl jo valdžia verta bausmės. Gynbos sekretorius William Cohen pasakė, kad "mes čia nežaidžiame kažkokių žaidimų". Aštuonių arabų valstybių užsienio reikalų ministrai po skubiai sušaukto pasitarimo paskelbė, jog Irako vyriausybės atsisakymas bendradarbiauti su Jungtinių Tautų inspektoriais gali turėti Irakui rimtų padarinių. Arabų šalys, tarp jų Saudo Arabija ir Egiptas savo pareiškime apgailestavo, kad Saddamo bandymai trukdyti Jungtinių Tautų pareigūnams tik stumia nekaltus Irako gyventojus į dar didesnes kančias ir gali sąlygoti baisią tragediją.

Rusija ir Prancūzija irgi pripažino, kad Amerikos nutarimas panaudoti ginklus

prieš Iraką yra rimtai pagrįstas žygis, už kurį atsakingas tik pats Irako vadeiva Saddam Hussein. Rusijos premjeras Jevgenijus Primakovas paskelbė reporteriams, kad jis nuoširdžiai patarė Irako vyriausybei nežengti to žingsnio, bet jo patarimo Irakas nepaklausė.

Pentagonas jau pasiuntė į Persijos įlankos apylinkes dar 129 karo lėktuvus, 3,000 kareivių iš Amerikos karinių bazių. Tarp lėktuvų yra 12 sunkiųjų B-52 bombonešių ir 12 radaro "nematomų" F-117 naikintuvų. Šie lėktuvai jau atskrido į Indijos vandenynę esančią Diego Garcia karinę bazę. Lapkričio 12 d. iš Irako išvažiavo 239 Jungtinių Tautų organizacijos tarnautojai.

Irako vicepremjeras Tariq Aziz Bagdade spaudos konferencijoje pareiškė, jog Irakas jau seniai nebeturi uždraustų ginklų ir užsitarnavo, kad ekonominės sankcijos būtų atšauktos. Ta speciali JT komisija, kalbėjo T. Aziz, turi inspektorius, kurie yra tik CIA – Amerikos slaptosios žvalgybos ir Mossad – Izraelio slaptosios žvalgybos skyriai. Jie jau seniai turėjo palikti Irako žemę ir nevaidinti jokių inspektorių, pasakė vicepremjeras.

Prezidentas B. Clinton, prieš išvykdamas į Pietryčių Azijos valstybių ekonominių reikalų konferenciją, lapkričio 11 d. pasakytoje kalboje pabrėžė, kad nereagavimas į Saddamo elgesį tik paskatintų jį toliau gaminti masinio naikinimo ginklus ir grasinti savo kaimynams. Amerika imsis ginklų tik todėl, kad įtikintų diktatorių, jog laisvasis pasaulis rimtai priešinas jo užmačioms. Prezidentas paskelbė, kad 4,000 amerikiečių kareivių siunčiami ginti Kuveito, jei Irakas sumanytų jį vėl užpulti.

Tarptautinė Atominės energijos agentūra paskelbė, jog Irake jos inspektoriai ne-

rado jokių ženklų, kad būtų bandoma pasigaminti branduolinių ginklų, tačiau cheminių ir biologinių ginklų ieškotojai dar nežino, ar Irakas neturi slaptų įmonių tokiems ginklams gaminti. Buvo surasta laboratorija, tačiau Irakas išsigynė, kad ji gamina ne dujas ar chemikalus, bet žmonėms reikalingus vaistus.

Jungtinių Tautų generalinis sekretorius K. Annan, grįžęs iš Afrikos, pareiškė, kad jis neplanuoja skristi į Bagdadą. Jam pirma reikės pasitarti su Saugumo Taryba. Jis kartą – vasario mėnesį jau išgelbėjo Iraką nuo bausmės, tačiau Irakas sulaužė jam rugpjūčio 5 ir spalio 31 d. duotą žodį. Sankcijos gali būti atšauktos tik tuo atveju, jei Irako vadovybė išleis tarptautinius inspektorius. Sekretorius net penkias valandas praleido su Saugumo Tarybos ambasadoriais. Tuo tarpu Rusijos specialusis pasiuntinys Viktoras Posuvaljukas atvyko į Bagdadą ir perdavė Saddamui prezidento B. Jelcino patarimus. Rusija esanti prieš jėgos naudojimą, tačiau kartu mananti, kad Saddamo atsisakymas leisti inspektoriams veikti Irake suduoda rimtą smūgį normaliam diplomatiniam vyksmui.

Rusija ir Kinija kreipėsi į Vašingtoną, prašydamos neskubėti su aviacijos antpuoliais, o leisti Irako vyriausybei dar pagalvoti ir pabandyti viską išspręsti diplomatinėmis priemonėmis. Saddamas vėl pareiškė, kad Irakui taikomos sankcijos turi būti atšauktos. Tik tuomet Irakas leistų tarptautiniams inspektoriams ieškoti ginklų, kurių "seniai nebėra". Baltųjų Rūmų spaudos sekretorius Joe Lockhart pasakė korespondentams, kad Saddamo pareiškime nėra nieko naujo, pozityvaus ar priimtino. Jis tik kartojas senus reikalavimus ir didinąs krizę.

Keliais sakiniiais

• Rusijos vyriausybė formaliai kreipėsi į Europos Sąjungą, prašydama paramos maisto produktais. Europos komisija Briuselyje jau kreipėsi į sąjungos valstybes, siūlydama paskirti Rusijai už 500 milijonų dolerių kviečių, rugių, mėsos ir kitų maisto gaminių. Rusija skundėsi jau nuo 1950 metų neturėjusi tokio prasto derliaus. Javų prikulta tik 49 mln. tonų. Šią

žiemą valstybė pasitiks vos su 20 mln. tonų javų. Rusija negali importuoti mėsos, nes rugpjūtyje buvo nuvertintas rublis ir valstybė nebeturi lėšų.

• Lapkričio 12 d. Rusijoje buvo pasirašytas Rusijos ir Japonijos pareiškimas. Jame prezidentas B. Jelcinas ir Japonijos premjeras Keizo Obuchi pasižada iki ateinančių metų pabaigos formaliai

užbaigti II Pasaulinį karą ir išspręsti ginčą dėl keturių Kurilų salų. Japonija tuo tarpu perduos Rusijai 800 mln. dolerių.

Jau 25 metai Rusijoje nesilankė joks japonų premjeras. Šis pasirašė susitarimą dėl japonų verslo investavimų Rusijoje. Aptarti turizmo, transporto, pašto ir telefono

(Nukelta į 3 p.)

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. – Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusei metų – \$20.00, pima klase – \$58 • Oro paštu į užsienį metams – \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redakatoriaus skiltis

SIELOS ATGAIVA

Kai perversi naujausių – galingųjų laikraščių ir žurnalų puslapius, kai užmeti akį į dabartinę televizijos "žinių" laidas (žodžio "žinių" nesinori rašyti kitaip, kaip kabutėse), sąmonėje vienas per kitą iškyla daugiausia košmariški vaizdai. Vėl kažkas nušovė pasirinktą auką, nutaikęs momentą, kad nesutiktų jokio pasipriešinimo. Nušovė naktį, kai auka miegojo. Televizijos operatorius stambiu planu rodo kulkų išvarpytą langą stiklą ir sieną. O kitame vaizdelyje dar visai neseniai neprilygstamam karžygiui – kovotojui už žmogaus teises pristatytas "politikas" teisinasi dėl labai stambaus korupcijos skandalo. Trečiame – visai banali scena su siaubinga paibaiga: grupelė paauglių sėdo į galingą automobilį, lėkė visu greičiu, tikriausia net nežinodami, nei kur, nei kodėl, ir kūliais nusirito nuo aukšto skardžio. Jų kūnus pavyko išimti, tik supjausčius į beformę luitą pavirtusią mašiną.

Kur tai vyksta? Jungtinėse Valstijose, Čilėje, Lenkijoje ar Lietuvoje? Tau įrodinėja, kad visai nebesvarbu, kur ir kada. Tau primygtinai kala į smegenis: tai vyksta kasdien ir visur. Keičiasi miestų pavadinimai, veikėjų pavardės, tą vakarą žuvusių skaičiai, o visa kita kartojasi. Tik ar iš tikrųjų taip? Ar pasaulis visai išsikraustė iš proto, o juodosios jėgos, pamišėliškai staugdamos ir kvatodamos, švenčia savo pergalę? Tave bando įtikinti, kad taip buvo visada.

Bet štai tu pajėgei atsiplėsti nuo kriminalinio siautulio, nuo ekrano, kuriame tik šaudoma, traukoma, tyčiojama. Peržvelgei savo daugelio metų darbus. Atmintyje iškilo tavo artimųjų akys. Nesuskaičiuojami milijonai kuria ramybę, gražią savo ir mylimųjų ateitį, užsiima lyg ir paprastu, bet labai įdomiu, naudinga darbu arba pasiruošimu jam. Tu pajunti, kad turi atsitraukti ne tik nuo laikraščių ir televizinių niekšybių,

bet ir nuo smulkių intrigėlių, neretai prasiskverbiančių iš eilinio telefoninio pokalbio arba net paprasčiausio susitikimo gatvėje, parapijos kavinėje. Tau reikia sielos atgaivos, tikėjimo ir pasitikėjimo.

Kai parodoje apžiūrinėjame paveikslus, elgiamės labai skirtingai. Dauguma darbų atlikti lyg ir be priekaištų, bet netraukia prie jų pastovėti ilgiau. O kitos drobės veikia lyg magnetas: sugrįžk vėl ir vėl. Kiek kartų beateitum prie M. K. Čiurlionio paveikslų, visada atrasi juose kažką šviesaus, ko anksčiau dar nebuvai pastebėjęs.

Yra muzikos kūrinų, lyg ir gana melodingų, atliktų gana techniškai. Bet kitą kartą jų klausytis nebetraukia. Yra knygų, kurios lyg ir neblogai parašytos, pradžioje lyg ir sudominusios. Bet užvertę paskutinį puslapį, dedį į lentyną jausdamas, kad kitą kartą jų nebepaisi. Viskas, labai aišku, bet nepaliečia širdies, neskaitina pergyventi, klausti, ginčytis.

Tačiau yra knygų, kuriose nerasi pikantiškų nuotykių, įmantriai supinto turinio, bet stebuklinga talento, grožio ir gėrio jėga veda paslaptimis sielos takais. Norisi vėl ir vėl gerti gaivų nektarą iš kuklūtės knygelės lapų, dailintis su kitais nuostabiais dvasinio gyvenimo vaizdais ir išpūdziais, gal net apgailestauti, kad apie tą autorių taip vėlai sužinota. Širdyje dega viltis, kad jo knygas netrukus atras tūkstančiai, kad ir jie patirs tą sielos atgaivą, kurią teko pajusti.

Tokiu įstabiu atradimu man tapo kuklaus mokytojo, kurio šioje žemėje, deja, neteko pažinti, visai atsitiktinai į rankas patekusios knygos: romanas "Dalia" ir novelių rinkinys "Šauksmas". Jų autorius – Vacys Kavaliūnas. Kūrėjas, apie kurį turėtų kalbėti ir po keletos šimtmečių. Gal pirmosios tai suprato rašytojo dukros, pasiryžusios pristatyti pasauliui dar nežinomus jo kūrybos lobius.

Juozas Žygas

Mes minime šią dieną, kadangi 1918 m. lapkričio 23-čiąją Vilniuje buvo pasirašytas ir paskelbtas Apsaugos ministerijos įsakymas Nr. 1 dėl kariuomenės organizavimo:

1) steigiu Apsaugos Tarybą iš šių asmenų: pulkininko Chaleckio, papulkininkio St. Nastopkos ir papulkininkio daktaro Vlodo Nagevičiaus;

2) pulkininką Kubilių skiriu Apsaugos ministerijos štabo viršininku.

Taigi šis įsakymas liudija apie Lietuvos kariuomenės įsteigimo datą. Tačiau jis buvo labai nelengvai priimtas. Dar lapkričio 14 d. Valstybės Taryboje Ministras Pirmininkas prof. Augustinas Voldemaras pareiškė, kad taikingos Lietuvos niekas nepuls, "taigi didelių spėkų rubežiams saugoti nereikia". A. Voldemaras "vis klausinėjo, kiek kariuomenės reikalinga neutralitetui". Apie tai Klimas sakė... "prisipirtas kariuomenę jis organizavo, bet paskyrė karo viceministru niekam nežinomą gudą Kondratovičių". Pirmasis generolo Kondratovičiaus klausimas buvo: "Razvie u vas prykazy nie na ruskom jazikie?" ("Nejaugi jūsų įsakymai skelbiami ne

rusų kalba?"). Karininkams jo potvarkiams nepaklusus, jis pabėgo su kariuomenės pinigais. Paskui generalinio štabo viršininku buvo paskirtas gal surusėjęs lenkas, kuris vėliau už šnipinėjimą Maskvai buvo sušaudytas.

Kaip matome, priešai buvo ne tik iš visų pusių, bet ir viduje. O vidaus priešai yra pavojingiausi!

Bet ar pasimokyta? Juk ir dabartinė Lietuvos kariuomenė yra marga, kaip genys! Apie pusę šauktinių yra ne lietuviai, bet slavai! Kaip rašoma spaudoje, karininkų ramovėje girdima rusų kalba. Su tokia kariuomene, net ir turint moderniškų ginklus (kurių, aišku, dar nėra), nemana, kad būtų įmanoma nors ir simboliškai pasipriešinti. A. Voldemaras nors daug kalbų mokėjo, bet plačiai žinomo imperatoriaus Napoleono posakio neprisiminė. O imperatorius yra pasakęs: "Kas nenori savos kariuomenės maitinti, tas svetimą šeria". Jeigu A. Voldemaras nebūtų apie neutralitetą sapnavęs, bet rimčiau žiūrėjęs į kariuomenės organizavimą, tai gal nors Suvalkai ir Seinai būtų likę Lietuvai. Bet tuomet daug valstybės gynimo reikalų buvo lyg kaire ranka tvarkoma.

Tais laikais Estija ir Latvija buvo sumobilizavusios beveik po 72,000 vyrų. O Lietuva, būdama žymiai didesnė, turėjo vos 42,000. Be

to, dar rimtesnė klaida padaryta, kai 1920 m., vykstant karui su Lenkija, Lietuva pradėjo demobilizaciją. Tai buvo daroma taupumo sumetimais. Gal ir buvo keletas milijonų markių sutaupyta, užtat prasta dalis etnografinės Lietuvos. Tuo tarpu Estija ir Latvija atsikūrė maždaug buvusios Livonijos ribose. Latvija, pati jokių etnografinių problemų neturėdama, pradėjo net į šiaurinę Lietuvą kėsintis. Mažėkius latviai jau buvo užėmę ir dar į Biržus kėsinosi.

Lietuva, nors ir gerokai apkarpyta, laisvam gyvenimui atsistojo dėka tų, kurie neplepėjo apie neutralitetą, bet išėjo ginti jos laisvę. Daug jų tada žuvo, kad tauta galėtų laisvai gyventi.

Sakoma, kad tauta tol nežus, kol bus norinčių už jos laisvę kovoti. Bet didelis pavojus atsiranda, kai išoriniam pavojui iškilus, tauta pasirodo tam nepasirengusi! Buvęs (ir gal vėl būsimas) prezidentinis kandidatas A. Paulauskas yra už išlaidų kariuomenei mažinimą. O kiti to paties sparno atstovai bando žmones įtikinti, kad Rusija nebėra pavojinga! Kad tokie kalbėtojai gyvena sapnų pasaulyje, aiškiai parodė ši rudenį Estijos pasienyje vykę Rusijos kariuomenės manevrai, kurie buvo pavadinti "Sugrįžimas". Nereikia manyti, kad tai tik atsitiktinai pasitaikęs žodis. Ne! Taip tik iškilo jų paslėptos mintys.

Iš visur – apie viską

(Atkelta iš 2 p.)

ventojai kenčia nuo kinų valdžios vykdomo žmogaus teisių laužymo. Kinijos komunistų valdžia seniai reikalauja, kad Tibeto budistų vadai pripažintų Kinijos suverenumą Tibete. Dalai Lama paskutiniu metu sutinka, kad užsienio politikos reikalai ir šalies gynyba galėtų priklausyti Kinijai, tačiau reikalauja religinės ir kultūrinės laisvės tibetiečiams.

• Uraganas "Mitch", nuterijęs Centrinę Ameriką, palietė pasaulines kavos kainas. Šiame regione užauginama apie 15% pasaulio kavos derliaus. Pirkliai laiko tą kavą aukštos kokybės – "arabica" rūšies. Brazilijos augintojai planuoja užpildyti dėl uragano padarinių atsiradusią tuštumą, tačiau laukia kainų pakilimo.

• Pasaulio žydų organizacijos lapkričio 9 d. paminėjo 60 metų sukaktį nuo Vokietijoje nacių surengto Berlyno

žydų pogromo. Tą "Krikštolo naktį" būriai ginkluotų SA vyrų išplėšė 7,500 parduotuvių, vien Berlyne sudegino 9 sinagogas, užmušė 91 žydą, o dar 30,000 uždarė į kalėjimus. Gatvės buvo nuklotos žydų parduotuvių langų stiklų šukėmis. Sukakties proga vokiečių vyriausybės nariai apgailestavo dėl šio praeities įvykio. Prezidentas Roman Herzog pasakė, kad tai buvo gėdingiausias, baisiausias momentas visoje vokiečių istorijoje. Vokietijos žydų vadas Ignatz Bubis pareiškė, kad vis dar galima pastebėti nacionalizmo ženklų ir vis aktyviau pasireiškia naujieji naciai. Bubis kritikavo rašytoją Martin Walser, neseniai laimėjusį Frankfurto knygų parodos premiją. Rašytojas skundėsi, kad kaltinimai vokiečiams tapo rutina: spauda praeitį kelianti kasdien ir tuo bauginanti vokiečius. Šiuo metu Berlyne gyvena apie 100,000 žydų.

KLAIKMEČIO RANDAI DIDVYRIŲ KAIME

Vaida NAUJOKAITĖ

(Pabaiga. Pradžią – 44 nr.)

Vėliau liudininkai pasakojo, kad Vytukas Bastys išdaviko buvo prikalbintas ateiti ir paimiti maišą su ginklais. Vaiko niekas neįtarsiąs. Tuo tarpu V. Beržinsko sodyboje partizanai laukė grįžtančio Vytuko. Ant vieškelio į Didvyrių kaimą berniuką su laikė ginkluoti kareiviai. Jį sumušė, atėmė ginklus ir nuvežė į Kauno saugumą. Nesulaukus pasiuntinio, kilo įtarimas. Pasigirdo sargybinio šūvis. Sodyba jau buvo apsupta. Tačiau provokacija nepavyko: partizanams pavyko pasitraukti. Trauktasi grioviais, Bendrių miško link arba Nemuno pusėn. Žmonės kalbėjo, kad tą naktį žuvę keltas sribų. Tikslėsnų duomenų nepavyko nustatyti.

Paryčiu vieškelio važiuvo rogės, lydimos vietinių sribų. Jose gulėjo sužeisti Barbora bei Viktoras Beržinskai. Sužeisti. Barbora buvo ypač sunkiai sužalota. Viduriuose žiojėjo žaizda nuo sprogimo. Dar po kiek laiko, jau į Mačiulių sodybos kiemą įvažiavo kitos rogės, prikrautos daiktų iš Beržinskių sodybos: siuvimo mašina, kailiniai, stalo įrankiai... Reikalauta, kad Jadvyga Mačiulytė-Steponavičienė pabūtų liudininke, surašant daiktus. Ji atsisakiusi dėl šermenų namuose. Karstelyje gulėjo mirusi sesers dukrytė. Stribai nepatikėjo, ėję į trobą patikrinti. Paskui išsinešdine...

Kitą dieną po susišaudymo į Beržinskių sodybą nuėjo Juzė Valatkevičienė ir Baranauskas. Viskas buvę išdraskyta, sudaužyta, nunio-kota. Šventi paveikslai, nuotraukos, indų duženės, krosnies griuvenos gulėjo po kėjomis. Net medžiagos, slėptos už linų kūlių klojime, ir tos išdraskytos. Gyvulius irgi išsivarė... Dar ne kartą vėliau krėtė Didvyrių kaimo sodybas ginkluotieji, o motinos migdė vaikus ant maišuose sukrautų daiktų (gali Sibirian išvežti)...

Minėtoji V. Skuodžio pažyma liudija, kad V. Beržinskas buvo tardomas Kauno MGB vidaus kalėjime. Kaip matyti iš tardymo protokolų, laikėsi tvirtai ir prisipažindavo tik įrodymų prisipirtas ar, matyt, kankinamas. Paskutinis tardymo protokolas datuotas 1947 m. vasario 26 d. Iš MGB vidaus kalėjimo pervestas į Kauno kalėjimą Nr. 3. Buvo taip nusilpęs, kad tuoj pat, kovo 6 d., buvo paguldytas į ligoninę. Mirė kovo 14 d. Nurodyta mirties priežastis: staigus

širdies veiklos sutrikimas dėl plaučių auglio ir intoksikacijos. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pirminėje medicinos apžiūroje V. Beržinskas apibūdinamas kaip žvalus, judrus 70-72 metų vyriškis.

Buvo suimti ir partizanų ryšininkai – Vincas Jurkšaitis bei Vytautas Bastys. Surengtos akistatos. Abu buvo nu-teisti kalėti, po to ištremti. Vincas Jurkšaitis tremtyje vedė, vėliau grįžo Lietuvon. Mirė 1995 m. birželio 28 d. Kaune, palaidotas Šakių rajone. Apie Vytautą Bastį žinoma tik tiek, kad jį, kaip nu-teistą nepilnametį, po Stalino mirties paleido.

Barborą Beržinskienę Kauno ligoninėje dar aplankė Teklė Stankevičienė iš Bernatonių kaimo. Ligonė buvo si silpna. Vėliau atėjęs pranešimas iš ligoninės, kad B. Beržinskienė mirusi bei raginimas atsiimti giminėms jos palaikus. Niekas neatsisaukė. Tiek jos, tiek Viktoro Beržinsko palaidojimo vietos nežinomos.

Tiesa, buvęs ir dar vienas laiškas. Šį kartą iš Amerikos – nuo Vitalijos Beržinskaitės-Lapaitės. Beržinskui skirtą laišką paėmusi J. Valatkevičienė. Parašiusi atsakymą apie antrąsias tėvo vedības, sodybos sunykimą bei tėvo žūtį. Tiesa liko tarp laiškų eilučių. Atsakymas netruko ateiti. Vitalija dėkojo už liūdnas žinias. Atmintyje išlikę tik V. Beržinsko dukterų vardai ir pavardės: Valė Birutė Raulinaitienė, Aldona Vadopalienė, Vitalija Lapaitis. Tolimesnis likimas nežinomas.

Beržinskynės nėra jau daugelį metų. O užsimink apie tai ją atsimenantiems, sužibės ašara veido raukšlėje, sudrebės rankos. "Vaikeli, vaikeli, - atsidus anų dienų liudininkai, - kad tu žinotum, kokie laikai buvo..."

Jaučiu, kad palytėjau randą, kurį skauda ir mirusiesiems, ir gyviesiems. Klaikmečio randą.

(Iš "Tėviškės žinių")

Redakcija kreipiasi į savo skaitytojus, prašydama atsilipti šiame pasakojime minimus asmenis ar ką nors apie juos žinančius. Gal jie galėtų šią kraupią istoriją papildyti savo prisiminimais.

Iš V. Beržinsko
politinės biografijos

Viktoras Beržinskas gimė neturtingoje šeimoje. Bū-

damas vienerių metų, liko našlaičiu. Raseiniuose pasi-mokęs šaltkalvystės, 1897 metais išvyko į Rygą, kur lankė suaugusių kursus, dalyvavo visuomeninių organizacijų veikloje ir rašė "Rygos garsui". I pasaulinį karą praleido Maskvoje, dirbo pabėgėlių komitetuose. 1919 m. grįžęs į Lietuvą, apsigyveno Kaune ir dirbo mechaniku. Pagal Darbo federacijos sąrašą 1920 metais išrinktas Steigiamojo Seimo atstovu. Jis taip pat buvo I ir II Seimo (1923-1926) atstovu. Buvo vienas iš pagrindinių Kauno krikščionių darbininkų veikėjų, pirmininkavo Šv. Juozapo darbininkų d-jos skyriui, organizavo Darbo federacijos skyrius, buvo skelbiamas kaip "Darbininko" ats. redaktorius.

Iš "Lietuvių enciklopedijos"

Iš V. Beržinsko kalbų,
pasakytų
Steigiamajame Seime

1920 m. birželio 30 d.
21-asis posėdis:

"... Man važinėjant po Lietuvą, dažnai tekdavo susitikti su darbininkais. Jų obalsis man gerai žinomas: "Duokit žemės!" Aš žinau dvarą, greta jo kaimas, kuriame gyvena 50-80 gyventojų. Jie visi – mažžemiai, bet daug laimingiau gyvena, negu dvare. Pasižiūrėkime į iš Amerikos grįžusį darbininką. Jis pirmiausia perkasi sklypelį žemės, kad vien tik sau galėtų dirbti. Gal jis ir nedaug ims, bet žinodamas, kad sau, visai kitokiu ūpu..."

Darbininkai yra aiškiai pasakę, kad nuosavybės jie nori ir niekas taip nesutvarkys gyvenimo, kaip jie patys..."

1921 m. balandžio 27 d. 85-asis posėdis:

"Darbdaviai ir darbininkai moka į ligonių kasą po 1 proc. Darbininkai 1 proc. mokėjo ne tam, kad sudėtų tas kasas, o tam, kad būtų suinteresuoti tų kasų vedime... Aš norėčiau, kad 2/3 duotų darbdaviai, o 1/3 darbininkai... Buvo kalbų dėl įsileidimo fabrikantų į kasų susirinkimus ir apie jų rinkimą į darbininkų organizacijas. Pasakysiu, kad jie neišsileistini dėl to, kad yra daugiau išsilavinę, moka gerai darbininkams pakalbėti, moka geresnių nurodymų duoti..., o kai pradeda valdyti, tai tas neiš-eina į gerą..."

Parengė Jurgis BIELINIS

PASAULIS IR LIETUVA

* **TIESOS SAKYMAS.** NATO Karinio komiteto pirmininkas Vokietijos generolas Klaus Naumann saugumo konferencijoje Lisabonoje pareiškė manąs, jog Rusija neabejotinai dar kurį laiką liks nestabili, tačiau su ja gyvybiškai būtina toliau bendradarbiauti. "Mes privalome rusus įtikinti, kad jie negali sau leisti, ir jiems nereikia "išpūstai" didelės armijos", sakė Naumann. Jis pridūrė: "Nevenkime sakyti tiesą mūsų partneriams rusams. Siūlyti pinigų mainais, nereikalaujant reformų ir palaikyti jų įsitikinimą, jog jie vis dar tebėra supervalstybė - nėra teisingas kelias". (REUTERS)

* **VAGIES "IDEOLOGIJA".** Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos sprendimas, kad Rusija grąžintų trims Baltijos šalims buvusių ambasadų pastatus Paryžiuje ir Romoje "yra rekomendacinio pobūdžio", ir Rusija jį vertina kaip "Pabaltijo derybų partnerių bandymą paveikti ją per tarptautines organizacijas". Taip stočiai "Echo Moskvy" ("Maskvos aidas") pareiškė Rusijos Užsienio reikalų ministerijos vykdan-tysis sekretorius, derybų su Baltijos valstybėmis dėl diplomatinio nekilnojamojo turto delegacijos vadovas Aleksandr Rannich. Pasak jo, Rusija su tokia padėtimi nesutinka, kadangi turi savų materialinių interesų. Rusijos pozicija: iš pradžių pasirašyti dvišalius susitarimus su Baltijos šalimis dėl diplomatinio nekilnojamojo turto Maskvoje, Vilniuje, Taline ir Rygoje, ir tik po to spręsti Baltijos valstybių buvusios nuosavybės kitose šalyse klausimą. (ITAR-TASS, INTERFAX)

* **ATIDUOS, NES NEBETURI KUR DĖTI.** Europos Sąjunga pranešė, jog Rusija oficialiai paprašė paramos maisto produktais. Nuo sausio jai bus nemokamai patiekta maisto už 470 mln. USD, o lėšos, gautos už parduotus produktus, bus skiriamos socialinėms reikmėms. Žlugus Rusijos rinkai; ES sandėliuose susikaupė didžiuliai kiekiai kiaulienos, jautienos ir grūdų, dėl ko smarkiai krito kainos. Tiekimai į Rusiją padės ES sumažinti maisto atsargas. (DPA)

* **ŽADA PRARYTI NEATSIKLAUSDAMI.** Rusijos Valstybės Dūmos pirmininkas Genadij Selezniev, lankydamasis Minsko automobilių gamykloje, pareiškė, kad Baltarusijos ir Rusijos Sąjunga gali tapti konfederacija, nerengiant referendumų. Pasak jo, reikia tik padaryti būtinas Statuto pataisas ir išrinkti bendrą parlamentą - įstatymų leidimo ir atstovavimo instituciją. G. Selezniev taip pat susitiko su Baltarusijos prezidentu Aleksandru Lukašenka ir aptarė dviejų šalių susijungimo klausimus. (INTERFAX)

* **PADĖTIS UKRAINOJE.** Ukrainos prezidentas Leonidas Kučma, skaitydamas neeilinį pranešimą šalies parlamente, pareiškė, kad "gili ir užsitęsusi krizė išsekino Ukrainos ekonomiką ir kad jos pasekmės nenusipėjamos". Prezidentas pažymėjo, jog Ukraina "eina link katastrofos, nors situacijos dramatinizuoti nereikėtų". Jis pranešė, kad šiais metais šalies BNP gali sumažėti 1,5 proc., o visų rūšių išmokų išskolinimai sudaro 60 proc. visos pinigų masės. Prezidentas mano, kad nacionalinės valiutos - grivinos - stabilumas palaikomas dirbtinai ir pasiūlė to atsisakyti bei pereiti prie laisvo grivinos kurso. Kučma pasisakė prieš "beatodairišką emisiją" ir pakvietė parlamentą patvirtinti 1999 m. biudžetą su 0,6 proc. deficitu. (ITAR-TASS)

* **KO IŠSIGANDO E. ZUROVAS?** Simon Wiesentahl centro direktorius Efraim Zuroff (Zurov) pareiškė, kad Lietuvos Prezidento Valdo Adamkaus sudarytoji komisija karo nusikaltimams tirti gali smarkiai pakenkti Lietuvos ir žydų santykiams. Zuroff nuomone, negerai, kad ta pati komisija nagrinės ir nacių, ir sovietų nusikaltimus, o šioje šalyje žydai rėmė sovietų valdžią. Prezidento patarėjas Julius Šmulskštys, kuris yra šios komisijos narys, paneigė Zuroff kritiką. Pasak jo, totalitarinių režimų nusikaltimai yra panašūs. Tai buvo viena iš priežasčių, dėl kurių Lietuvos Prezidentas nenorėjo atskirų komisijų nacių ir sovietų nusikaltimams tirti. (DPA)

* **DIDVYRIS.** Mes neketiname ir nemanome išstoti iš Rusijos sudėties, pareiškė Kalmukijos prezidentas Kirsan Iliumžinov, kalbėdamas televizijos programoje "Dienos didvyris". Oficiali respublikos vadovybės ir gyventojų pozicija - būti Rusijos sudėtyje, - pabrėžė jis. Prezidentas pažymėjo, jog jo žodžiai apie galimas Kalmukijos pretenzijas gauti Rusijos Federacijos asocijuotos narės statusą buvo ne oficialus pareiškimas, o tik respublikos problemų svarstymas, duodant interviu televizijai. ITAR-TASS (Prieš porą dienų Kalmukijos prezidentas Kirsan Iliumžinov, duodamas interviu Rusijos ORT televizijai, pareiškė, kad Kalmukija pasirengusi pakeisti savo statusą Rusijos Federacijoje ir tapti asocijuota Rusijos Federacijos nare. Tokį pareiškimą prezidentas motyvavo tuo, kad Rusija neperveda lėšų respublikai. Kalmukija, turėtų atskirą biudžetą. K. Iliumžinov neatmetė tikimybės, kad Kalmukija gali galutinai išeiti iš RF sudėties. - INTERFAX)

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ATEITIS: Naujos valdymo struktūros paieška

(Pabaiga. Žr. 43 ir 44 nr.)

Tai klasikinės pavyzdys, rodantis, kad organizacija pasiekė savo vystymosi krizę. Viso to rezultatas: asmenys, kurie normalioms sąlygoms esant, būtų veiklūs organizacijos nariai ar bent jai priklausytų, nebesirūpina savęs su tokia organizacija sietai. Tai nuostolis ne tik LB ir lietuvių bei išeivijoje, bet ir Lietuvai.

Lietuvių bendruomenei reikia persitvarkyti į klasikinę piramidinę organizaciją. Dabar ji yra keletos formų samplaika, sukurta atskirais rinkimais, kelianti abejones dėl jos autoriteto ir pavaldumo grandinės. Narių tarpe kyla sąmyšis ir nusivylimas, nes jie negali aiškiai ir prasmingu būdu pasiūlyti Bendruomenei savo idėjas bei talentus. Kodėl kas nors turėtų būti susirūpinęs laikyti save nariu organizacijos, kuriai jis negali turėti jokios realios įtakos? Net ir asmenys, kurie šiuo metu organizacijoje aktyviai veikia, yra nusivyle, nes jaučiasi izoliuoti nuo viršūnių, kur skelbiami pareiškimai ir programos, nebūtinai sutampančios su bendruomenės narių pažiūromis vietos lietuvių telkiniuose.

"Lietuvių bendruomenė" tapo visų girdima ir naudojama sąvoka. Daug žmonių kalba jos vardu, net būdami už jos struktūros bei poveikio ribų. Gaila, kad pati dabartinė LB struktūra sudaro sąlygas tokiai situacijai. Visa tai išsirutuliojo per ilgesnį laiką. Todėl dabar nėra prasmės už tai kam nors primesti kaltę.

Pagal dabartinę LB struktūrą yra daug galimybių nesusipratimams. Gali kilti neaiškumų dėl nuomonių pirmenybės, dėl to, kas priima galutinį sprendimą. Pavyzdžiui, apylinkių ir apygardų komisijoms bei LB tarybos institucijoms siūloma spręsti panašius uždavinius. Kas vyrauja, jei atsiranda skirtingų nuomonių ir kas tai nusprendžia? Ką reiškia teiginys, kad "apygarda prižiūri LB apylinkes"? Ar yra tiesioginis pavaldumas, ar tik patariamoji forma? Jei apygarda "prižiūri", koks tada apylinkės valdybos vaidmuo?

Pagal siūlomą struktūrą:

- 1) LB nariai balsuoja, rinkdami valdybą;
- 2) apylinkių valdybų pirmininkai sudaro apygardą;
- 3) apygardų pirmininkai sudaro Krašto valdybą;
- 4) krašto valdybų pirmininkai sudaro PLB valdybą.

Pagal šią struktūrą eilinis lietuvis, renkantis savo apylinkės valdybą, turi tiesioginę įtaką visai LB organizacijai

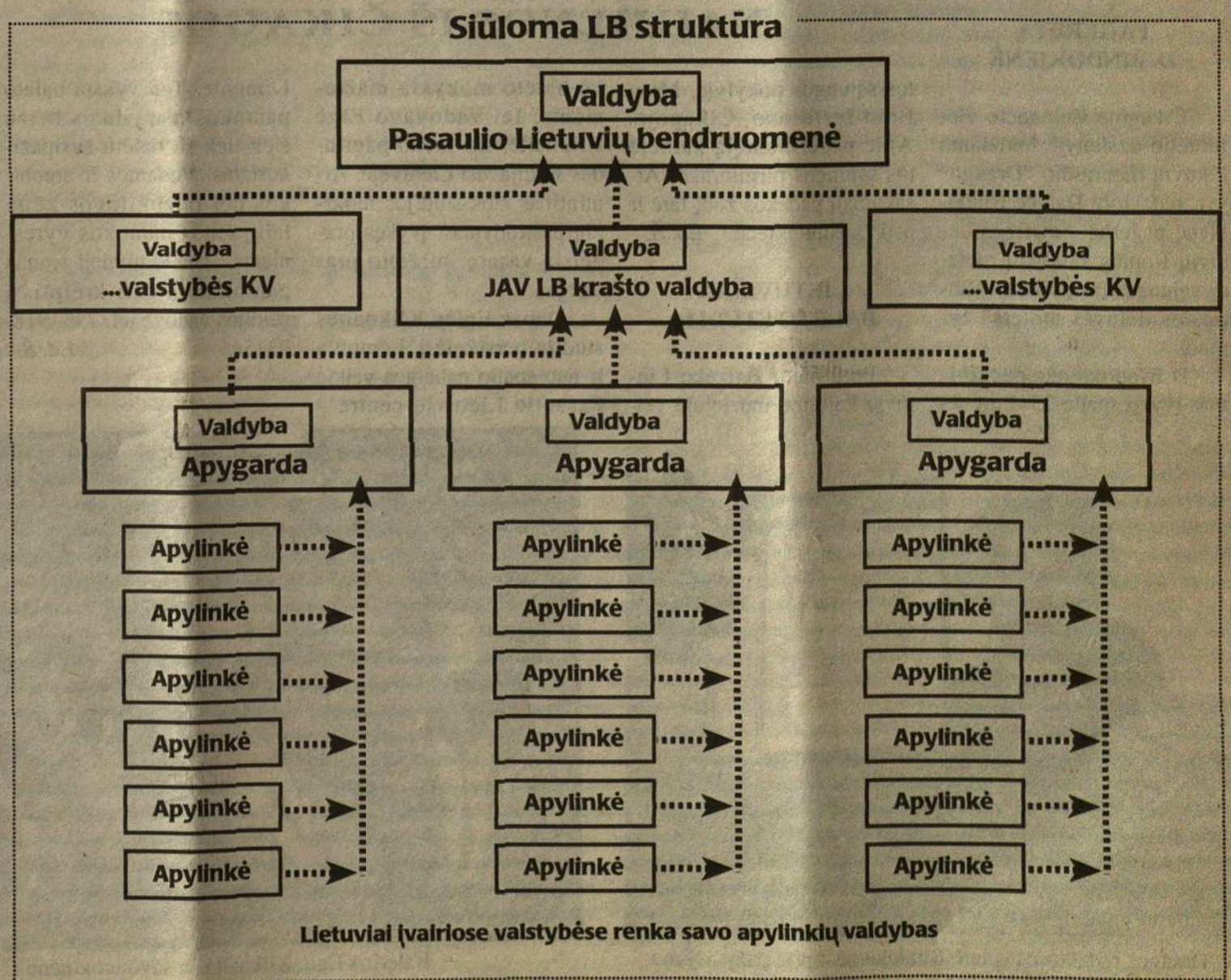
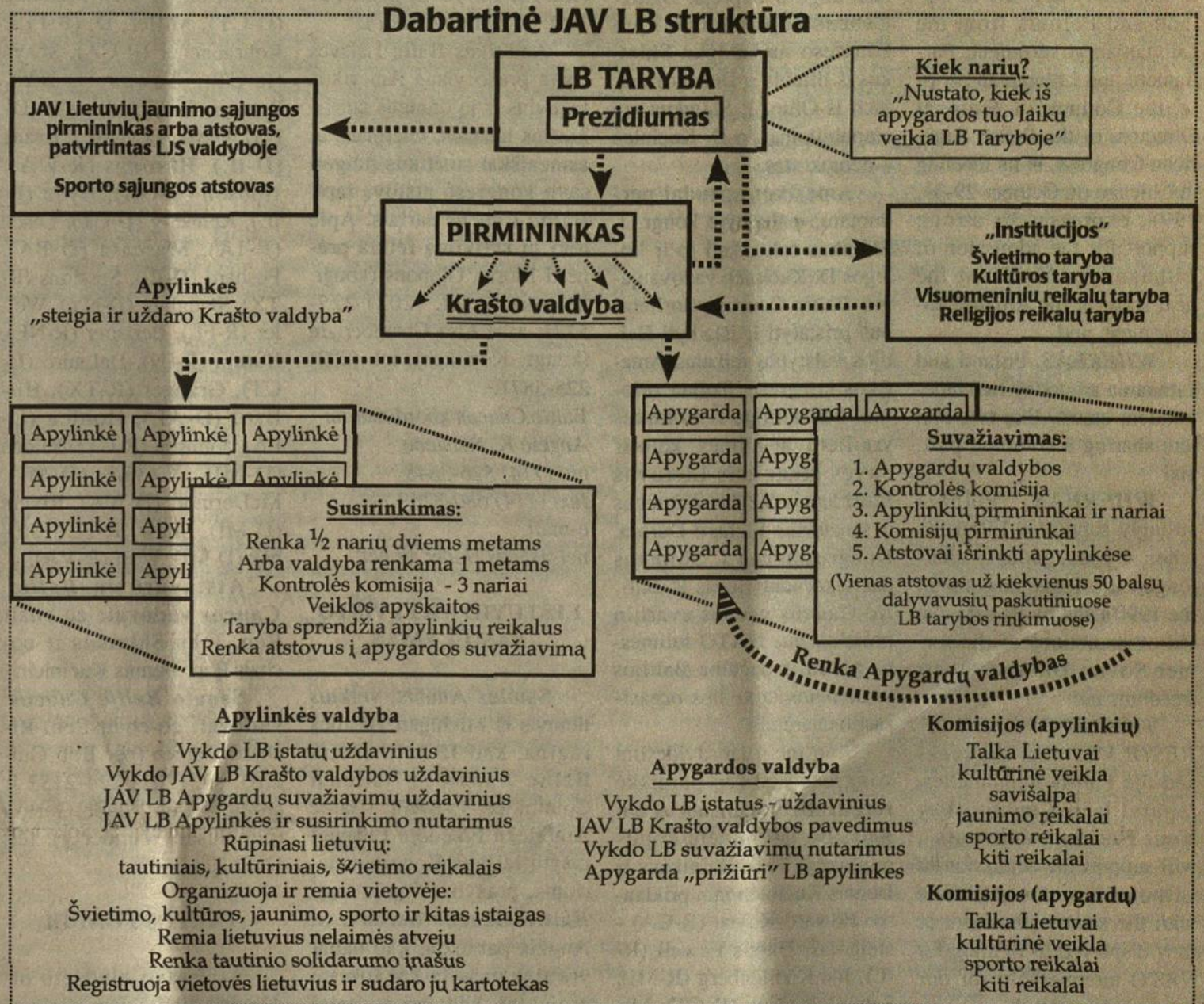
Algis Rukšėnas

Aš tikiuosi, kad siūlomi pakeitimai savaime skatins mūsų telkinių ryšius, idėjų bendrumo ir tikros narystės jausmus. Juk tada kiekvienas

Lietuvių bendruomenės narys kiekvienoje vietovėje turės tiesioginį ryšį su LB ir tiesioginę įtaką į aukščiausią jos struktūros pakopas. Tai laiduos vieningą teigiamą dau-

gumos lietuvių pažiūrą į šią garbingą organizaciją.

Schemas spaudai parengė
dail. Algirdas Muliolis

AMERIKOS LENKŲ KONGRESO REZOLIUCIJA: NATO NARYSTĖ LIETUVAI

Amerikos Lenkų Kongresas savo Tarybos direktorių susirinkime, įvykusiame Čikagoje spalio 29-31 dienomis, priėmė šią rezoliuciją:

WHEREAS, In response to the many appeals to Poland and Polonia from the Lithuanian government, Parliament and Lithuanian people, the Council of National Directors of the Polish American Congress, at its meeting in Chicago on October 29-31, 1998, expresses its strong support for the admission of Lithuania to NATO at the next stage of the Alliance enlargement, and

WHEREAS, Poland and Lithuania are today two independent states, like two sisters sharing a common past, and

WHEREAS, Polonia strongly supported Lithuania when it courageously challenged the Russian giant in the 1990's and by its example led other nations of the former Soviet Union to their freedom, and

THEREFORE, BE IT RESOLVED that the rank-and-file Polish communities, faithful to our motto: "For Your Freedom and Ours", will support the admission of Lithuania to the Alliance with the same enthusiasm as they displayed in fighting for NATO membership for our ancestral homeland.

PAGERBTA D. BINDOKIENĖ

Čikagoje išeinančio vientelio užsienyje leidžiamo lietuvių dienraščio "Draugo" vyr. redaktorę Danutę Bindokienę pagerbė Amerikos lietuvių Romos katalikų moterų sąjunga. Jai įteiktas "Iškiliosios lietuvių moters" žymuo.

D.Bindokienės pagerbimas įvyko spalio 25 d. minė-

Praneša Amerikos Lietuvių Taryba

"BALTIC CAUCUS" NARIŲ JAV KONGRESE DAUGĖJA

JAV Kongrese š.m. vasario 25 d. įsteigtas *Baltic Caucus*. Grupė Kongreso atstovų, kurie rūpinsis Lietuvos, Latvijos ir Estijos reikalais, auga ir stiprėja. *Baltic Caucus* kopirmininkai yra kongreso nariai John Shimkus iš Illinois ir Dennis Kucinich iš Ohio. J. Shimkus yra respublikonas, o D. Kucinich – demokratas.

Amerikos spaudai perduotame pokalbyje kongr. J. Shimkus sako, kad jo ir kolegos D. Kucinich vadovaujamo *Baltic Caucus* prioritetas bus pristatyti ir išlaikyti Baltijos valstybių reikalus Amerikos kongrese. Toliau rašoma, kad kongr. J. Shimkus yra lietuvių kilmės, kaip ir buvęs čikagietis Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus ir senatorius Richard Durbin. Kongresmenas J. Shimkus dar sako, kad vienas iš *Baltic Caucus* grupės svarbių projektų bus NATO tolimesnė plėtra ir pagalba Baltijos valstybėms tapti šios organizacijos narėmis.

Šiuo metu jau dvidešimt kongreso atstovų pareiškė norą tapti *Baltic Caucus* nariais. Be jau minėtų kopirmininkų – John Shimkaus ir Dennis Kucinich jam priklauso: Edward Royce (R-CA) – steigėjas, Harris Fawell (R-IL), Joe Knollenberg (R-MI), Sam Gejdenson (D-CT), Mi-

chael McNulty (D-NY), Martin Frost (D-TX), Bob Franks (R-NJ), Bob Schuffer (R-CO), Gerald Solomon (R-NY), Chris Cox (R-CA), Christopher H. Smith (R-NJ), Jerry Costello (D-IL), William Lipinski (-IL), Luis Guterrez (D-IL), Porter Goss (R-FL), Lloyd Goggett (D-TX), Sue Kelly (R-NY).

Amerikos Baltų Laisvės Lyga prašo visus Amerikos lietuvius ir jų draugus amerikiečius laiškais, telefonais ar asmeniškai susitikus įtaigoti savo kongreso atstovą tapti *Baltic Caucus* nariais. Apie tokį jų sutikimą reikia pranešti Morna Gibbons (kongr. Shimkus), tel. (202) 225-5271, arba Lisa Chamberlain (kongr. Kucinich), tel. (202) 225-5871.

Baltic Caucus koordinatorė:

Angelė K. Nelsienė

tel: (714) 526-3648

fax: (714) 680-3269

e-mail:

nelsas@worldnet.att.net.

LIETUVIO AKTYVISTO PASIŪLYMAS

Saulius Anužis, veiklus lietuvis iš Michigan valstijos ragina, kad JBANC (Joint Baltic American National Committee) ir BAFL (Baltic American Freedom League) rašytų laiškus Kongreso nariams, prašydami juos tapti *Baltic Caucus* nariais. S. Anužis pabrėžia, kad dabar yra tinkamas laikas tokiam projektui, kadangi neseniai

kongresas priėmė H.Con. Resolution 320. Laiškus siūloma rašyti šiems galimiems pritarėjams Kongrese: Ballenger (R-NC), Bonior (D-MI), Coble (R-NC), Dingell (D-MI), Hall (D-OH), Hinchey (D-NY), Hoekstra (R-MI), Kaptur (D-OH), Kilpatrick (D-MI), Maloney (D-CT), Miller, D. (R-FL), Rohrabacher (R-CA), Shays (R-CT), Towns (D-NY), Barton (R-TX), Borski (D-PA), Davis, D. (D-IL), Evans (D-IL), Hastings (R-WA), Hobson (R-OH), Hyde (R-IL), Kennelly (D-CT), Leach (R-IA), Mascara (D-PA), Poshard (D-IL), Sessions (R-TX), Slaughter (D-NY), Weller (R-FL), Berauter (R-NE), Burton (R-IN), DeLauro (D-CT), Granger (R-TX), Hilliard (D-AL), Holden (D-PA), Johnson (R-CT), Kildee (D-MI), Levin (D-MI), McDermott (D-WA), Rivers (D-MI), Shaw (R-FL), Stupak (D-MI), Wolf (R-VA).

Atstovų rūmų *Baltic Caucus* vadovai: co-chair Rep. John Shimkus ir co-chair Rep. Dennis Kucinich.

Senato *Baltic Caucus* vadovai: co-chair Sen. Richard Durbin (per Bob Guidos), tel. (202) 224-2152 ir co-chair Sen. Slade Gorton (per Susan Wunderly), tel. (202) 224-3441.

TAUTOS FONDUI

ALT savo biudžeto didžiausią dalį skiria išlaikyti

lietuvių atstovybę JBANC organizacijoje (Joint Baltic American National Committee). Kaip ir pernai, Tautos fondas nemažai padeda šias išlaidas padengti. Tai nepaprastai reikalinga parama – tiek finansiškai, tiek morališkai.

Pateikiame keletą ištraukų iš ALT rudeninio paramos prašymo Tautos fondui:

Jau 37 metai, kai ALT priklauso JBANC, kuris Vašingtone veikia visų trijų tautybių vardu ir todėl tam tikrais reikalais gali daugiau pasiekti, negu bet kuri iš šių grupių, veikdama atskirai. Puikus pavyzdys – tai pernai įvykusi JBANC surengta baltijiečių ir besidominčių amerikiečių konferencija su valdžios atstovais. Šių svarstymų tema buvo "Baltic Security and U.S. Policy in the Region". 1999 m. kovo mėn. rengiamoje konferencijoje, kuriai pirmininkaus Algirdas J. Rimas, bus svarstomos šios temos:

- Lietuvos, Latvijos ir Estijos vidaus politika;
- Žmogaus teisės Baltijos valstybėse;
- Baltijos valstybių saugumas – tarptautiniai sprendimai;
- Pabaltijo regiono integracija į Europą;
- Pabaltijo ekonomika, verslas ir investicijos;
- JAV politika Baltijos valstybėse.
- NATO narystė.

NAUJIENOS IŠ ČIKAGOS

tos sąjungos pokilyje, Mayfield restorane, Čikagoje. Apie pagerbiamąją kalbėjo tos sąjungos pirmininkė. Atsakomąją padėkos žodį tarė ir pati D. Bindokienė. *Ed. Š.*

LIETUVIŠKA BALETO STUDIJA

Pora metų Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje vei-

kė baleto mokykla mažiesiems. Jai vadovavo Elgė Kliknaitė, šio meno pagrindus studijavusi Lietuvoje. Atmintinas šios studijos mokinių pasirodymas, įvykęs praėjusią vasarą, birželio pradžioje.

Dabar Eglės Kliknaitės studija persikėlė į Lemontą ir nuo spalio pabaigos veikia Pasaulio Lietuvių centre –

Lemonte. Ten vyksta baleto pamokos mažyliams ir jau šiek tiek su baletu susipažinusiems. Vedamos ir areobikos bei taisyklingos kūno laikysenos pamokos vyresniems. Besidomintieji šiomis pamokomis gali kreiptis į studijos vadovę tel. 773-918-0315.

Ed. Š.

GAVOME VALDO ADAMKAUS PRISIMINIMŲ KNYGĄ

Gavome didesnę kiekį Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus prisiminimų knygos – "Likimo vardas – Lietuva". Ši knyga buvo išleista dar prieš prezidento rinkimus. Po jų išėjo dar dvi – pataisytos ir papildytos laidos.

(Nukelta į 7 p.)

"Draugo" redaktorė Danutė Bindokienė – prie pažymėjimo apie jai suteiktą garbės vardą. *E. Šulaičio nuotr.*

Balerina Eglė Kliknaitė su savo mokinėmis Čikagoje. *E. Šulaičio nuotr.*

Vacio Kavaliūno novelių knygos "Šauksmas" pristatymas

Kiekvienas kūrėjas jį su-
pantį pasaulį išvysta naujoje,
tik jam būdingoje šviesoje.
Tas matymas sąlygoja jo kū-
rybą, lemia savitą jausmų ar
minčių išraiškos būdą. Bū-
dingiausi V. Kavaliūno kny-
gos bruožai: geras siužetas,
stipri kompozicija, gražus li-
teratūrinis stilius.

"Šauksmą" sudaro 32 no-
velės. Autorius – lyriškas pa-
sakotojas, naudojantis jaus-
mingą poetinį stilių. Kai ku-
rie posakiai yra tikri, roman-
tiškoje šviesoje blizgantys
perlai, veikiantys skaitytoją
savo tyrumu ir skaidrumu.
Pvz.: "begalybės žingsnių ai-
desiai", "šviesų virpesiai ar
tylos gelmės", "ilgesingai vir-
pančios gėstančios vakaro
šviesos" ir pan. Savo švelnio-
je sieloje nešiodamas poetinę
stygą, V. Kavaliūnas pats vir-
pa ir skamba lyg smuikas.
Savo sielos virpesiais jis
jaučia gamtos grožį ir žmo-
gaus kančią, jo likimą – jam
uždėtą našta, kurią kartais
tenka nešti per visą tragišką
gyvenimą. Antai pirmoje no-
velėje išvystame motiną, ku-
rios kūdikis nuskendo, plau-
kiant laiveliu. Toji siaubo vi-
zija persekioja ją visur. Arba
graži Mirabelės meilė: pri-
versta ištekti už kito, palieka
mylimąjį, kuris visą gyveni-
mą mena jų buvusią laimę ir
kartoja jos pasakytus poetiš-
kus žodžius: "Kaip gražu bū-
tų, jei naktį kalnuose niekad
nenustotų žaibai, ir mes bū-
tume jų šviesoje!". Tai graži,
poetiška novelė, be grubaus
realizmo, išreiškianti tik sva-
jingą viziją!

Novelėje "Jis" sutinkame
Agnę Norvaišienę – svajoto-
ją, patikėjusią šurpiu sapnu.
Jos pirmasis vyras išvežtas į
Sibirą. Po kurio laiko ji išteka

Balys Auginas
(Pranešimo, skaityto
lapkričio 15 d., pristatant
naująją knygą, santrauka)

antrą kartą, bet pirmojo vyro
negali pamiršti, suserga ir vis
labiau atitolsta nuo realybės.

Pagrindinis novelės "Ji"
veikėjas – mokytojas, mėgs-
tantis smuikuoti. (Tarp kitko,
beveik visi Kavaliūno nove-
lių veikėjai yra inteligentai –
mokytojai, tarnautojai, meni-
ninkai) Smuikuodamas pava-
kariais prie atdaro lango, jis
visada pabaigoje groja "Ave,
Maria". Kartą išvysta mergi-
ną, kuri stovi po kaštonu ir
įdėmiai klausosi muzikos.
Bet vėliau ji nebepasirodo.
Tai sudomina smuikininką.
Praeina ir noras groti. O vėlu
rudeni, krintant lapams, grį-
žęs iš pamokų, jis randa laišką.
Paslaptingoji rašo, kad jis
ateitų jai dar vieną kartą pa-
groti. Randa ją išbalusią, gu-
linčią mirtinos ligos patalę ir
girdi prašymą pagroti "Ave,
Maria". Grįždamas namo, jis
sustoja prie kaštono, metan-
čio lapus. Paskutinis lapas su
atsiskyrimo skausmu leidžia-
si žemyn. Taip pavaizduota
Jos mirtis. Taigi čia nėra jo-
kio ypatingo siužeto, bet yra
poetiškai švelni, neoromanti-
nė novelė.

Novelėje "Yra ir tai, kas
niekad nepraeina" mane pa-
traukė gražus posakis: "Ada,
kodėl visada iš tavo akių ir
veido kilo ir skleidėsi nenu-
tylančios liūdesio melodi-
jos?" Beje, tai viena iš gra-
žiausių rinkinio novelių.

Novelėje "Baimė" pasa-
kojama, kai bekeliaujant stai-
ga užgęsta automobilio varik-
lis. Negalėdama jo užvesti,
pora eina temstant į mišką.
Lauko keliukas juos nuveda į

apleistą namą, kurio durys –
nerakintos. Vidun įėjus, jau-
čiamas šaltis, kažkokia vai-
duokliška aplinka. Iš baimės
išbėgę ir grįžę atgal prie savo
automobilio, labai lengvai jį
užveda, tačiau jų nustebimui,
baimė juos vis tiek lydi. Pa-
aiškėja, kad tame name šeri-
fas nužudė savo sužadėtinę, o
vienas iš svečių vėliau pasa-
kė, kad ir jis neaiškiomis
aplinkybėmis netekęs savo
sužadėtinės.

Randame rinkinyje ir tris
lyrines pasakas, kurių gra-
žiausia – "Medis". Toji per-
sonifikacija atspindi žmogaus
likimą. Šia lyrine pasaka ir
baigiasi rinkinys.

Skaitytojo dėmesį, ži-
noma, patrauks ir kitos no-
velės: "Audra", "Nikodemus
Drugys", "Likimo paženklin-
ta", "Fatalistas". Yra pasako-
jimų, besiremiančių šventraš-
čio temomis: "Judas", "Au-
dra". Visuose kūriniuose pa-
trauks švelnus, meniškas poe-
tinis žodis.

Baigdamas norėčiau pa-
stebėti, kad rašytojas Vacys
Kavaliūnas kai kurių kritikų
nebuvo suprasęs. Gal dėl to,
kad jo kukli poetinė siela ir
dvasinių gelmių atspindys
kai kam atrodė keistokas ir
per daug sentimentalus. Tikiu,
kad šis mūsų tremties žodžio
sodininkas ateityje bus nau-
jųjų kartų suvoktas ir įvertin-
tas. Svetimoje žemėje jis pa-
sodino lietuviškus bijūnus,
kurie, tikėkimės, vėliau sužy-
dės autoriaus pamiltoje tėvų
žemėje. Jis taip ją mylėjo per
visą savo gyvenimą. O ir šis
rinkinys išleido savo atžalas
ir pražydo Lietuvoje!

Vacys Kavaliūnas.
Šauksmas. Novelės. Vilnius,
1998.

BENDRASIELIUI

KAIP sunku, kaip begaliniai sunku, palikti žemę, ku-
rioje neišdildomai įmintos tavo pėdos ir kurioje praleistos ta-
vo mažų pavasarių dienos, gražesnės už pasaką...

Epodas Bičiulio Vaclovo sielai

TARIAU:

– Pabuski, pumpure.
Ir pumpuras pabudo –
Žiedais prašneko bundanti šaka:
– Vacy – žiedai šnabždėjo, – pasiliki,
Kur tu neši
Gimtosios žemės Giesmę,
Dainuoti jos nebaigęs –
Ir rauda Tavo raštų raidės,
Pabirusios
Kaip šv. Jono vabalėliai
Tamsioj pavasario naktį –
Tu gyvenai mėnulio ilgesiu,
Ir liūdesio aiduos,
Dvasios virpesiu
Nerdavai į žmogaus sielos gelmes:
Radai jį klajojantį dilgėse,
Širdyje blogiu išsirpusiu –
Plaukiantį piktą
Per lauko upes neramias –
Sutikau aš Tave –
Bendrasielį –
Su vienodais troškimais,
Pasivaikščiojimais knygų lapuose –
Žemei palikdavom šešėlių,
O žengėm raidžių dirvonais
Ir paukščių takais, ir rimais –
Mes buvom atogrąžų čilulboniai
Patekę žemėn svetimon,
Pelkėm ir tyrais tapusia –
Ir dviese gėlėtom lankom ėjome
Grožio ir gėrio spindėjime –
Vacy, leisk man dar paskutinį kartą
Pasinert į meno pokalbių gelmes.
(Kančia mums buvo viskas,
Ir amžinas mums buvo grožis...)
Ir jas, kaip dovanas –
Išsinešei prie Dievo vartų –
Kur grožis groja Amžinybės smuikais –
Ir vėl ten susirinksim mes,
Palikę lopšį laikiną
Ir rožes,
Ir šimtamečius ažuolus Punioj.
Merkinėj, Alytuj – jie mūs' dainoj
Kelionėje viltim žydėję
Ir šešėliu –
Bet Tu gyvent su saule
prisikėlei –

Balys Auginas

NAUJIENOS IŠ ČIKAGOS

(Atkelta iš 6 p.)

Dvi pirmosios jau išparduo-
tos. Dabar platinama trečioji
laida.

Šioje knygoje – 208 pus-
lapiai. Ji gausiai iliustruota
tiek archyvinėmis, tiek ir vi-
sai neseniai padarytomis nuo-
traukomis. Viršelio antrame
puslapyje matome Valdą,
anksčiau vadintą Voldemaru,
kuomet šiam buvo tik šešeri
metai. Puslapio apačioje skai-
tome autoriaus teiginį: "Liki-
mas mūsų kartai atseikėjo ga-
nėtinai skaudžių išbandymų.
Tik LIETUVOS vizija sergė-
jo išlikimo viltį, teikė jėgą".

Knyga išleista kaip Kul-
tūros žurnalo "Santara" bib-
liotekėlės 63-sis leidinys. Šiai
leidyklai vadovauja žurnalo
vyr. redaktorius, kaunietis
Romualdas Norkus. Leidinio
literatūrinis bendraautorius

žurnalistas Valdas Bartusevi-
čius antroje ir trečioje knygos
laidoje rašo:

"Vos keli mėnesiai tepra-
ėjo nuo to laiko, kai knygy-
nuose pasirodė Valdo Adam-
kaus atsiminimų knyga. Ne-
spėjusių jos įsigyti pageidavi-
mu, "Santara" nusprendė ją
išleisti pakartotinai. Dabar tai
jau Lietuvos Respublikos
Prezidento memuarai... Val-
do Adamkaus likimo knygą
toliau tęsia jau pats gyveni-
mas. Gal būt kada nors tai
virs ir antruoju memuarų to-
mu..."

Šią knygą galima įsigyti
ir paštu, rašant E. Šulaičiui:
1330 51 Ave., Cicero IL 606
60804 (tel. 708-652-6825).
Kaina su persiuntimu – 14
dolerių.

Ed. Š.

LIETUVOS DVIRATININKAI KELIAUJA APLINK PASAULĮ

"Lietuvos ryto" redakci-
ja praneša, kad apie jų kelio-
nę po Centrinę ir Pietų
Ameriką daug žinių yra "In-
ternete": www.qmpr.lt – lie-
tuviškai, www.pwecwride.org –
angliškai. Ten rasite ir
keliautojų elektroninio pašto
adresus. O dabar supažindini-
nu "Dirvos" skaitytojus su
tolesniais šios kelionės
įspūdžiais.

2-asis laiškas iš kelionės

Guatemala City, Guate-
mala. 1998 m. spalio 13 d.
Rašo Goda Čiplytė (verti-
mas iš anglų kalbos):

Mes bandomė vykti to-
lyn, nežiūrint vidinių bėdų.
Pradėkime nuo Denio (iš Ru-

sijos). Jis nuo mūsų senokai
atsiskyrė. Jis važiavo dvi ar
tris dienas, o po to pradėjo
skūstis kojos skausmais. Nu-
ėjo į autobusiuką kelioms
dienoms ir nusprendė mus
palikti. Tai galutinai mums
pranešė Los Angeles mieste.

Kris iš Vokietijos mus
taip pat paliko. Jis sakė, kad
mūsų grupė nėra tokia, ko-
kios jis tikėjosi. Sakėsi, kad
labai pasiilgo savo žmonos
(jis vedė neseniai prieš šią
kelionę).

Bet mes turime du kitus
žmones, vykstančius su mu-
mis. Tai Hugo ir Manuel. Jie
– malonūs meksikiečiai, ku-
rie nenustoja juokavę. Hugo
nori vykti iki Argentinos.
Manuel norėtų dalyvauti vi-

soje kelionėje. Jų trejetas,
įskaitant Flor'ą, labai gelbsti,
palaikant ryšius, surandant
mums reikalingas vietas ir
derantis.

Mūsų grupė keičiasi
kiekvienoje valstybėje. Mes
pasikeisdami verdame ir ke-
pame, plauname lėkštes, vai-
ruojame mašiną, perkame
maistą, skalbiame. JAV-jose
miegojome palapinėse, die-
nomis važiavome, vakarais
bendravome.

Meksikoje Flor'as buvo
vadovas. Nenukrypome nuo
užplanuoto tvarkaraščio. Mus
lydėjo policija. Atvykus į
miestelį – spaudos konferen-
cija. Atsakinėjome į daugybę

(Nukelta į 8 p.)

KVIEČIAME Į LITERATŪROS POPIETĘ – SUSITIKIMĄ SU RAŠYTOJA ALÈ RŪTA

ALÈS RŪTOS KŪRYBA

1. "BE TAVES" – eilėraščiai, Stuttgart, Vokietijoje, 1946.
2. "LIKIMO KELIU" – novelės, "Atžalynas", Vokietijoje, 1947.
3. "DUKTÈ" – apysaka, leid. "Bendrija", Vokietijoje, 1953.
4. "NUNEŠK, UPELI, ŽASŲ VARGUS", leid. "Bendrija", Vokietijoje, 1955.
5. "TRUMPA DIENA" – premijuotas romanas, "Draugas", Chicago, 1955.
6. "DIDŽIOJI MEILÈ" (6-10):
6. "ŽVAIGŽDÈ VIRŠUM GIRIOS" – romanas, "Darbininkas", NY, 1960.
7. "Į SAULÈTEKĮ" – romanas, "Nida", Anglijoje, 1960.
8. "PRIESAİKA", romanas, "Draugas", Chicago, 1962.
9. "BROLIAI", romanas, "Nida", Anglijoje, 1961.
10. "MOTINOS RANKOS" – romanas, "Draugas", Chicago, 1961.
11. "KELIAS Į KAIRÈ" – premijuotas romanas, "Viltis", Cleveland, 1964.
12. "GYVENIMO LAŠAI" – eilėraščiai, "Nida", Anglijoje, 1964.
13. "ŽEMÈS ŠAUKSMAS" – apysaka, Kng. M. d-ja, Kanada, 1966.
14. "PRISIKÈLIMAS" – romanas, "Nida", Anglijoje, 1968.
15. "PO ANGELŲ SPARNAIS" – novelės "Nida", Anglijoje, 1973.
16. "LAIŠKAS JAUNYSTÈI" – beletristika, tėv. pranciškoni, NY, 1977.
17. "TARP ILGESIO IR TÈVIŠKÈS" – kelionių išpūdžiai, "Nida", Anglijoje, 1987.
18. "MARGU RAŠTO KELIU" – premijuota apysaka, "Darbininkas", NY, 1987.
19. "MÈLYNO KARVELÈLIO ŠVIESA" – premijuotas romanas, Vydūno fondas, 1990.
20. "SKEVELDROS" – romanas, Vilnius, 1992.
21. "IŠSTUMTŲJŲ DALIA" – trilogija (21-23):
21. "PIRMIEJI SVETUR" – premijuotas romanas, "Draugas", Chicago, 1984.
22. "DAIGYNAS" – romanas, "Draugas", Chicago, 1987.
23. "SKAMBA TOLUJOJ" – romanas, "Rytas", Klaipėda, 1998.

* * *

Trijų romanų II laidą išleido leidykla "Vaga", Vilnius, 1992: "Trumpa diena", Kelias į kairę", "Motinos rankos". Vertimas iš prancūzų kalbos, išleistas dviem knygom: Gustave Flaubert, romanas "MADAME BOVARY", 1955 išleido "Nidos" leidykla, Anglijoje. Bendraautorė kun. prelato J. Prunskio redaguotose knygose: "Bėgome nuo teroro" ir "Mano pasaulėžiūra"

LIETUVOS DVIRATININKAI KELIAUJA APLINK PASAULĮ

klausimų, dalyvavo gausybė žmonių. Nebuvo laiko jėgoms atgauti ar kam nors kitam.

Gvatemaloje – nuolatiniai netikėtumai: kur sustoti, kaip tolyn vykti, kur susitikti, kur apsistoti, apsirūpinti. Po kiek laiko išvyravo draugiškesnė nuotaika: mes daugiau džiaugėmės vieni kitais, nelaukdami idealių sąlygų.

3-asis laiškas iš kėlionės

Žygio vadovas Sigitas Kučās praneša:

1998.10.16. Didžiojo Taikos žygio dalyvius ištiko pirmoji nesėkmė: Edvardui Žižiui reikėjo skubiai operuoti akį – atšoko tinklainė. Jis dabar guli Gvatemalos ligoninėje. Goda pasilikti jo slau-

(Atkelta iš 7 p.)

gyti. Kiti du lietuviai su kolegomis tęsia žygį ir dabar turėtų būti Hondure. Informacija labai vėluoja, nes jiems labai mažai galimybių prisijungti prie "Interneto". Striuoka ir su pinigais. Tad visų prašome finansinės paramos žygiui paremti.

Susisiekti su žygio dalyviais galite el.paštu: kucas itpa.lt

4-asis laiškas iš kėlionės

Tegucigalpa, Honduras. 1998.10.16.

Pagaliau tai atsitiko, kas seniai kabėjo virš mūsų, kas tiesiog tvyrojo Centrinės Amerikos ore. Mus kiekvienam žingsnyje perspėja, kad čia yra pavojinga, kad gali

LITERATŪRINÈ POPIETÈ SU RAŠYTOJA ALÈ RŪTA

Popietė įvyks Los Angeles m., CA, 1998 m. gruodžio 6 d., sekmadienį, šv. Kazimiero parapijos salėje. Pradžią – 12:15 v.

POPIETÈS PROGRAMA:

Atidarymas – Dr. Zigmąs Brinkis, LFB pirmininkas.

1. Romaną "Skamba toluoj" pristato poetas Bernardas Brazdžionis.

2. Žodis literatūros bičiuliams – rašytoja Alė Rūta.

3. Dainuoja Los Angeles vyrų kvartetas: R. Dabšys, E. Jarašūnas, A. Polikaitis ir B. Seliukas:

"Šiaurės pašvaistė", muz. S. Sodeikos, žodž. Bern. Brazdžionio;

"Klajūnui" – muz. D. Polikaitis, žodž. Bern. Brazdžionio;

"Šauksmas" – muz. Br. Budriūno, žodž. Alės Rūtos;

"Dievo dovana" – muz. A. Paulavičiaus, žodž. Bern. Brazdžionio. Akomponuoja pianistė Raimonda Apeikytė.

4. Ištraukas iš Alės Rūtos romanų skaito Los Angeles "Dramos sambūrio" aktoriai:

iš "Pirmieji sveturi" – Stasė Pautienienė;

iš "Daigynas" – Amandas Ragauskas;

iš "Skamba toluoj" – Ema Dovydaitytė.

5. Iš savo kūrybos – rašytoja Alė Rūta.

6. Savo kūrybą skaito poetas Bernardas Brazdžionis

7. Užsklanda – Algis Raulinaitis. Bus galima įsigyti raš. Alės Rūtos knygų ir

SKAMBA TOLUJOJ alė rūta

gauti jos autografus.

Literatūrinės programos pradžioje:

malda - kun. St. Anužis; pietūs - Antaninos Uldu-

kienės. Stalų užsakymą tvarko Albinas Mitkevičius, tel. (213) 662-6413. Įėjimo auka asmeniui – 15 dol. Ruošia – Los Angeles LFB.

Premijų įteikimo BANKETAS

įvyks šeštadienį, lapkričio 28 d. 6:30 v.v. Lietuvių namuose, 877 East 185 st. Cleveland

Programą atliks premijų laureatai pianistas **Manigirdas Motekaitis** ir žurnalistas **Antanas Dundzila**

Veiks baras, gros šokių muzika

Stalai – po 10 ar 8 vietų. Bilietus (\$25, studentams – \$15) galima įsigyti pas V. Šilėną (216) 531-8207 arba po mišių DM parapijos kavinėje

Cleveland LB apylinkės valdyba kviečia lietuvius ir iš kitų apylinkių dalyvauti mūsų visų šventėje

JAV LB Kultūros tarybos SPAUDOS VAJUS

Sumažintas metinis prenumeratos mokestis naujiems skaitytojams:

DIRVA.....\$25.00 (vietoj \$35)
P.O. Box 19191
Cleveland, OH 44119-0191

DRAUGAS.....\$60.00 (vietoj \$95)
4545 W 63rd Str.
Chicago, IL 60629

DARBININKAS.....\$20.00 (vietoj \$35)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

LIETUVIŲ BALSAS.....\$20.00 (vietoj \$30)
2624 W. 71st. Street,
Chicago, IL 60629

EGLUTÈ.....\$10.00 (vietoj \$15)
13648 Kickapoo Trail
Lockport, IL 60441

PASAULIO LIETUVIS.....\$10.00 (vietoj \$20)
6428 Ridge Rd.,
Clarendon Hills, IL 60514

BRIDGES.....\$15.00 (vietoj \$18)
LAC, Inc. Treasurer
1927 W. Boulevard
Racine, WI. 53403

LITUANUS.....\$8.00 (vietoj \$10)
6621 S. Troy Str.
Chicago, IL 60629

Lietuviškas leidinys – puiki dovana bet kuria progai

apiplėšti ir t.t. Ypač neramūs mūsų meksikiečiai, nes jie supranta, ką jiems sako žmonės ispaniškai.

Ką tik, vidury dienos, Honduro sostinės Tegucigalpos centre, už poros metrų nuo JAV ambasados, mūsų Taikos žygio automobilį bandė apiplėšti. Nepavykus atrakinti spynos, bandė atidaryti duris su laužtuvu, kol galų gale išdaužė šoninį langą. Mūsų laimei, vagys buvo primityvūs ir durų nesugebėjo atidaryti. Tad daiktų per išdaužtą langą nespėjo ištraukti. Tai buvo dar viena pamoka. Prie Meksikos Ahmetui ir Christofui dar pavogė pasus, 2000 DEM ir kredito kortelės. [...] Ateity - nė žingsnio nuo mašinos. (Iš elektroninio pašto perrašė A. Gustaitis)

KAS SUSTABDYS PASITYČIOJIMĄ?

APSILANKYMAS PREZIDENTŪROJE

Spalio 5 d. Lietuvos Respublikos prezidentūroje lankėsi "Class Action Complaint to Helsinki Commission" organizatorius inž. Vytautas J. Šliūpas, P.E. ir du kiti tos grupės nariai – prof. Raymond C. Matulionis, Ph. D., gyv. Madison, Wisconsin, ir Fulbright Scholarship stipendininkė Gailutė Klimaitė iš Cleveland, Ohio, dabar studijuojanti Kaune, kaip Lietuvoje sprendžiamas nuosavybės grąžinimo klausimas. Jie susitiko su Prezidento teisiniu patarėju Armanu Abramavičiumi. Inž. Vyt. Šliūpas, vadovavęs delegacijai, supažindino A. Abramavičių su apsilankymo tikslais. Jis paaiškino:

- kas yra "Class Action Complaint" grupė;
- kodėl kreiptasi į Lietu-

vos Respublikos Prezidentą;

- kodėl kreiptasi į Helsinkio komisiją;

- kaip Lietuvos valdžios aukštieji ir žemesnio rango (miestų ar apylinkių) pareigūnai ignoruoja mūsų paieškas ir nesiskaito su žmogaus teisėmis, garantuotomis net Jungtinių Tautų chartijoje;

- kaip Lietuvos pareigūnai nesiteikia atsiliepti į Helsinkio komisijos laiškus, o atsiliepdami suteikia netikslias, savanaudiškai iškraipytas žinias, tuo žemindami Lietuvos vardą pasaulinių organizacijų akyse;

- ką planuojame toliau daryti.

V. Šliūpas pateikė prašymą Lietuvos Prezidentui dėl savo tėvo – aušrininko dr. Jono Šliūpo – Palangoje turėtos nuosavybės grąžinimo. Didesniajame pastate šiuo metu yra Kultūros Ministerijos patalpos, daugiausia naudojamose poilsiaivimui, o mažajame "kraštotyrininkai" (iš tikrųjų – turistinių paslaugų tiekėjai) prekiauja. Inž. V. Šliūpas kreipėsi į LR Prezidentą todėl, kad jau suėjo 8 metai, kaip jo asmens teisės Lietuvoje yra grubiai pažeidžiamos. Jokios pažangos nematyti.

Prof. Raymond Matulionis pateikė dokumentus, įrodančius, kaip Lietuvos dabartiniai įstatymai diskriminuoja tuos, kurių tėvai, būdami Amerikos piliečiais, buvo įsigiję nuosavybę prieškarinėje Lietuvoje. Ją pasisavino sovietų valdžia. Tačiau ir dabar ji negrąžinama. Gailutė Klimaitė yra patekusi į kitokią padėtį: iš jos Kauno valdžia

reikalauja, kad ji turėjusi gyventi ten dar sovietinėje Lietuvoje, nes kitaip negalinti reikalauti savo tėvų nuosavybės grąžinimo. Jos tėvų namai buvo "privatizuoti" jau po to, kai ji pareiškė pageidavimą juos atgauti. 1991 metais jos įteikto reikalavimo miesto valdyboje "nesurand", todėl ji laiko negaliojančiu.

Šie trys skirtingi atvejai rodo negeistiną ir skaudžią padėtį, kurioje šiuo metu yra užsienyje gyvenantys tautiečiai. Inž. Vyt. Šliūpas pabrėžė, kad tie trys pavyzdžiai nėra būdingi tik jiems vieniems. Jų apsilankymas prezidentūroje nėra sąlygojamas tik noro atgauti savo nuosavybę. Kalbama net ne vien tik tų 67 tautiečių, kurie atsiliepė į "Class Action Comp-

laint" kreipimąsi, vardu. Tėka prašyti Prezidento pagalbos šimtų, o gal net tūkstančių nuskriaustųjų, gyvenančių už Lietuvos ribų, vardu. Lietuva nebus priimta nei į E.S, nei į NATO (pagal Helsinkio komisijos atstovės pareiškimą) tol, kol jos įstatymai nebus suvienodinti su Jungtinių Tautų ir kitų Vakarų kraštų įstatymais.

Po valandą užtrukusio pokalbio A. Abramavičius pažadėjo į šį labai svarbų reikalą įsigilinti ir pranešti apie tai Lietuvos vyriausybės nariams bei Prezidentui. Jis pageidavo, kad nors laikinai, kol klausimas bus persvarstytas Lietuvos vyriausybėje, būtų susilaikyta nuo tolimųjų skundų kitoms tarptautinėms organizacijoms.

Inž. Vyt. Šliūpas, PE

Iš laiško LR Seimo Pirmininkui prof. Vytautui Landsbergiui

LR Seimo Pirmininke,
Prieš metus lankiausi pas Tamstą Vilniuje ir aptarėme užsienio lietuvių liečiančią skaudžią nuosavybės grąžinimo problemą. Jutau, kad Tamsta supratote padėtį ir norėjote matyti Lietuvos Respublikos įstatymus pataisytus taip, kad būtų ne tik ištaisyta ši mums visiems sovietinės okupacijos primesta grubi neteisybė, bet jie atitiktų Vakarams priimtinius standartus. Taip Lietuva įgytų galimybę greičiau įstoti į Europos Sąjungos ir NATO narių šeimą.

Net 7 metus tęsiasi vilkinimas, man kovojant dėl tėvo – aušrininko dr. Jono Šliūpo – turėtų namų atgavimo Palangoje. Juose vis dar tebėra įsitaisęs vasarojimui patalpas LR Kultūros ministerijai priklausančios Lietuvos Naciona-

linis muziejus. Nesulaukdamas teigiamų rezultatų iš Lietuvos vyriausybės, kreipiausi į Helsinkio komisijos skyrių Vašingtone. Ten priėjome prie bendros išvados, kad užsienio lietuviai turėtų griežčiau reikalauti savo teisių atkūrimo ir pripažinimo, o Helsinkio komisija mums padės. Taip susidarė "Class Action Complaint", į kurį įsijungė nemažas skaičius užsienyje gyvenančių lietuvių. Tas skaičius kasdien didėja.

Helsinkio Komisija savo ruožtu rašė laiškus Lietuvos Respublikos Vyriausybei, bet nesulaukusi greito ir priimtino atsiliepti, kreipėsi į JAV Kongreso narius, kurie praeitą mėnesį priėmė Kongreso rezoliuciją Nr. 562 "Dėl buvusių totalitarinių vyriausybių neteisėtai nusavin-

tos nuosavybės". Su šia rezoliucija JAV Kongresas kreipėsi į Rytų Europos šalis, tarp jų ir Lietuvą, kad nusavinta (atviriau kalbant, pavogta) nuosavybė būtų kuo greičiau sugrąžinta.

Šiuo metu LR Seime svarstomos Nekilnojamojo turto įstatymo pataisos. Tikiu, kad su Tamstos pagalba pagaliau bus prieita prie logiško, moralaus ir Vakarų kraštams prilygstančio bei priimtino, žmogaus teisės nepažeidžiančio sprendimo.

Lietuvos Namų ir sklypų sąjungos pirmininkas M. Vitkauskas yra pateikęs LR Seimui G. Klimaitės paruoštą Nekilnojamojo turto įstatymo pataisą. Ji yra užregistruota Seime ir persiųsta Vyriausybei. Mes remiame šią įstatymo pataisą ir prašome Jūsų ją

taip pat paremti, kad pagaliau būtų ištaisyta ilgai praktikuota grubi neteisybė. Skaudžios žaizdos turi būti užgydytos.

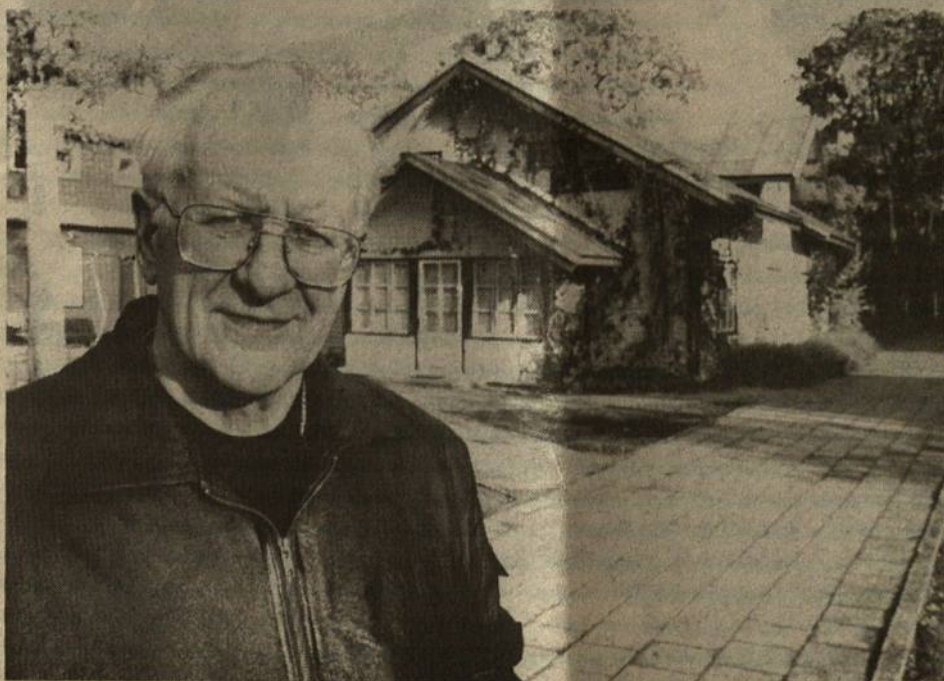
Tėvynės Sąjunga, turėdama daugumą LR Seime, pagelbėdama grąžinti mūsų teisėtai turėtą nuosavybę, gali prisidėti prie teisingumo atstatymo Lietuvoje, tuo pagerindama Lietuvos įvaizdį pasaulyje bei sudarydama jos gyventojams sąlygas kurti stabilumą su viltimi apie geresnį rytojų.

Kaip Tamsta gerai žino, pagarba žmogaus uždirbtam turtui yra vienas iš Vakarų pasaulio ekonomikos ir teisės pagrindų. Žmogaus teisėtai įgyta nuosavybė laikoma jo šventa privilegija, į kurią negali kėsintis jokios valdžios ar asmenys. Žmogaus

nuosavybė yra apginta net ir Jungtinių Tautų Žmogaus Teisių deklaracijoje, kurią ir Lietuva pripažįsta. Nuosavybės sugrąžinimas tikriesiems buvusiems savininkams arba jų palikuonims, neatsižvelgiant į jų dabartines pilietybes arba gyvenamąsias vietas, sustiprins JAV ir Lietuvos santykius, paspartins Lietuvos ekonominį augimą ir suteiks galimybę greičiau įsijungti į Europos Sąjungą bei NATO.

Šiuose reikaluose prašome Jūsų supratimo ir paramos.

Pagarbiai
Vytautas J. Šliūpas, P.E.
"Class Action Complaint"
Helsinkio komisijai
iniciatorius

Vytautas Šliūpas – prie savo tėvo namų Palangoje. Šiame namelyje įsikūrusios turistinių prekių parduotuvės.

Didesniajame name – Kultūros ministerijos poilsiaivietė. Juozo Baltiejaus nuotraukos.

PASKUTINIS ATISISVEIKINIMAS SU A.† A. J. P. PASVYČIU

Aurelija M. Balašaitienė

Lapkričio 7 d. Dievo Motinos parapijos šventovėje susirinko gausus maldininkų būrys į gedulingas Mišias – atsisveikinti su išradėju, visuomenininku, patriotu ir sportininku a.†a. Jaunučiu Pi-jumi Nasvyčiu. Velionio dukrai Aldonai ir sūnui Vytautui įnešus urną su tėvo pelenais, kun. Gediminas Kijauskas atnašavo gedulingas Mišias. Jų metu, Ritai Kliorienei pritariant vargonais, giedojo solistė Virginija Bruozytė-Muliolienė.

Po pamaldų visi nuvyko į Lietuvų namų didžiąją salę pagerbti šviesų Jaunučio Pi-jaus Nasvyčio atminimą. Susėdus už gražiai padengtų stalų, kun. Gediminas Kijauskas palaimino pietus. Skaniai pasivaišinus, Vilija Nasvyty-

tė-Klimienė pradėjo programą, pagrindiniam žodžiui pakviesdama Aureliją Balašaitienę, kuri po trumpos biografinės apžvalgos, perskaitė velionio garbei sukurta odę. Toliau užuojaus žodžius tarė LR Garbės konsulė Ingrida Bublienė, "Vilties" draugijos vardu – dr. Vytautas Maurutis, Amerikos Lietuvių inžinierių sąjungos vardu – dr. M. Stepas, ŠALFASS vardu – Algirdas Bielskus, "Tėvynės garsų" radijo valandėlės vardu – Balys Auginas, "Čiurlionio" ansamblio vardu – Vladas Plečkaitis. Buvo perskaitytos raštu gautos užuojaus: iš Tautinės sąjungos, pasirašyta S. Briedžio, iš Tautos fondo, pasirašyta Penikienės, iš PLB, pasirašyta

Vytauto Kamanto, ir iš Korp! Neo-Lithuania, pasirašyta dr. Viktoro Stankaus. Po to pianistas Antanas Smetona savo mirusio dėdės garbei pagrojo Beethoven'o "Mėnesienos sonatą". Pasibaigus programai, kurią puikiai pravedė Vilija Nasvytytė-Klimienė, velionio dukra Aldona ir sūnus Vytautas tarė jausmingus padėkos žodžius.

Tą orų pagerbimą suplanavo Mylita Nasvytienė, tar damasi su velionio vaikais. Jai nuoširdžiai talkindavo Rimgailė Nasvytienė, o Aldona Raulinaitienė parengė puikų vaišių stalą. Kiek graudi, bet ori nuotaika apjungė visus Jaunučio P. Nasvyčio artimuosius, bičiulius, kolegas ir lietuviškos veiklos bendradarbius.

A.†A. JONAS ŽUKAUSKAS

Edvardas Šulaitis

Kuomet šiemet į Pasaulio Lietuvų centrą (Lemonte) kasmetiniam pokyliui – lyg savotiškai derliaus šventei susirinko Čikagos "Lituanicos" futbolo klubo nariai, rėmėjai bei draugai, jų dideliame būryje nebeišvydome gero mūsų draugo Jono Žukausko. Net 40 metų jis buvo aktyvus šio klubo narys. Dar prieš pat savo netikėtą ligą jis žaidė klubo veteranų komandoje, o kiek anksčiau treniravo klubo vyrų vienuolikę.

Lygiai prieš metus įvykusiame tradiciniame pokilyje J. Žukauskas buvo pagerbtas kaip vienas iš klubo žymiųjų narių. Jonas, jo žmona Irena ir sūnus Tomas buvo neatskiriama klubo dalis. Atrodė, kad jis nepasitrauks iš mūsų tarpo, kol tik šis klubas gyvuos. Tačiau likimo buvo kitaip numatyta: po neilgos, bet sunkios ligos rugsėjo 6 d. jis apleido gyvųjų eiles. Rugsėjo 10 d. J. Žukauskas atsigulė amžinam poilsiui šv. Kazimiero kapinėse Čikagoje. Jis buvo taip visų mėgstamas ir gerbiamas, kad tiek koplyčioje, tiek bažnyčioje bei laido-

tuvese dalyvavo gausybė žmonių. Tarp jų tur būt buvo visi "Lituanicos" klubo nariai, o trys iš jų – Alberto Glavinskas, Alfredas Kleinaitis ir Don Brandonisio nešė jo karstą. Koplyčioje ir bažnyčioje skambėjo Čikagos Lietuvų operos ir Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos chorų giesmės.

Tačiau dar ilgai mes prisiminsime J.Žukausko didelius darbus ne vien tik "Lituanicos" klubui, bet ir kitose srityse, kur tik Jonui teko dirbuotis. Pasiges jo net tik "Lituanica", bet ir chorai, skautai, žmona, šeima, artimieji, visi lietuviai.

Jonas gimė Lietuvoje 1940 metais. Karo metu su tėvais pasitraukęs į Vakarus, futbolą pamėgo Wolverhampton'e, Anglijoje. Futbolą pradėjo žaisti 1952 metais St. Chad's College Prep. mokykloje.

Atvykęs į JAV, J. Žukauskas apsigyveno Ciceroje prie Čikagos. Čia jis žaidė vietinės Mortono gimnazijos futbolo rinktinėje, buvo jos

kapitonas. Baigęs gimnaziją ir patekęs į Illinois universiteto komandą, jis vėl buvo geriausių tarpe.

Nuo 1957 metų, dar būdamas gimnazistu, jis pateko į "Lituanicos" jaunių komandą, kartu tapdamas atsarginiu ir vyrų vienuolikėje. O nuo 1958-ųjų Joną matėme įsitvirtinusį pagrindinėje klubo komandoje. Net dvidešimt metų joje išbuvo Jonas. Po to jis perėjo į veteranų vienuolikę, kurioje žaidė, galima sakyti, iki pat savo mirties.

Beje, jis daug padėjo ir iš Lietuvos atvykusiems futbolininkams, žaidusiems klubo komandoje ar įvairiais būdais iš tėvynės laikinai atvažiavusiems futbolininkams, jų vienuolikėms ar futbolo pareigūnams. Todėl neatsitiktinai Joną Žukauską Lietuvos futbolo federacija buvo pakvietusi vicepirmininku.

A.†a. Jonas Žukauskas 1987 m. – LFK "Lituanicos" vyrų komandos vyr. treneris kartu su padėjėjais – A. Glavinsku ir G. Bielskumi.

E. Šulaičio nuotr.

Ilgamečiui Vyrijos nariui

A.†A.

JAUNUČIUI PIJUI NASVYČIUI

mirus, dukrą ALDONĄ, sūnų VYTAUTĄ ir seserį BIRUTĘ SMETONIENĘ, bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Vyrija "Plienai"

M ū s ū p a r a p i j o s e

JURGINĖS PADANGĖJE

Ateina šaltos dienos. Netrukus sulauksime sniego. Šiam metų laikui atėjus, bus pradėtas Jurginės pastatų šildymas. Šildymo sąskaitos žiemą pasiekia virš \$1,000 į mėnesį. O labai šaltais mėnesiais tos sąskaitos padvigubėja. Nuo lapkričio iki kovo parapijiečiai aukų vokelių siuntose ras "Special Heating" vokelius. Visus skatiname aukoti, kad Jurginės pastatai ir šią žiemą būtų šilti. Tuos vokelius galima grąžinti bet kurį mėnesio savaitgalį aukų rinkėjams. *Ger.J.*

MĖNESIO SAVANORIS

Yra daug ypatybių, kurios parodo Šv. Jurgio parapijos savitumą. Jos pirminė paskirtis yra tarnauti Diecezijos lietuviams, nors ir ne visi jie kalba lietuviškai. Jie remiasi tradicijomis ir jomis dalijasi su tais, kurie į Jurginę atvyksta ir nori ją pažinti. Tai dabar atliekama ir per Internet tinklą. Jurginės tinklavietėje (website) galite rasti daug vaizdų iš praeities ir dabarties, rodančių pasauliui mūsų nuostabias tradicijas ir paaiškinančių, kas esame.

Jurginės lapkričio mėnesio savanoris daug prisidėjo, skleidamas tuos vaizdus In-

ternet tinkle. Tačiau jis yra ne vien tik tuo užimtas. Šis vyras gieda parapijos chore, jau 10 metų padeda telkti lėšas parapijai išlaikyti, talkininkaudamas prie Bingo lošimų. Jo pasišventimas parapijai, bažnyčiai ir bendruomenei matomas kas savaitę. Jurginė didžiuojasi, skelbdama Rimvydą Čepulį lapkričio mėnesio savanoriu. *Ger.J.*

VETERANŲ POSTE

Lapkričio 14 d., šeštadienį, Katalikų karo veteranų 613-asis postas dalyvavo Šv. Jurgio parapijos vakarinėse Mišiose. Po Mišių Veteranų menėje buvo pristatyti ateinančių metų posto pareigūnai. Sveikiname naująjį 613-to posto vadą John Miliką ir visus pareigūnus, kurie buvo išrinkti 1999 metams – tarnauti posto nariams ir Šv. Jurgio parapijai. *Ger.J.*

HOUSECLEANING

\$7.00 + per Hour

Full time only.

7:30 AM – 4:30 PM.

Mon-Fri. Transportation provided.

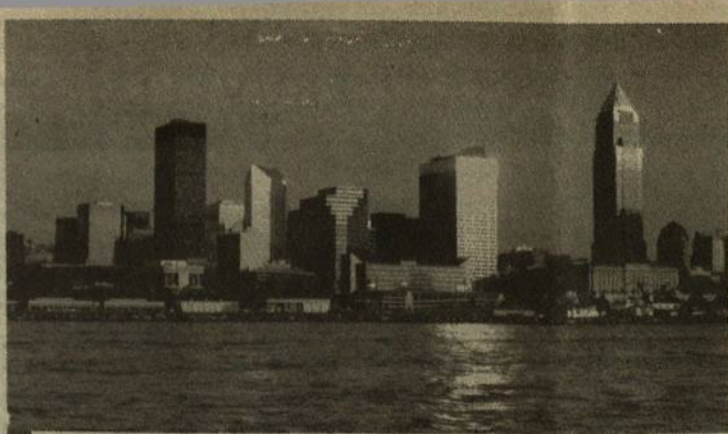
Grimestoppers

440-954-3288.

4913 Robinhood Dr.,
Willoughby

A.†a. Jono Žukausko laidotuvės. Karstą neša velionio pusbrolis aktorius V. Ruginis (kairėje) ir "Lituanicos" klubo nariai – A. Glavinskas ir A. Kleinaitis. *E. Šulaičio nuotr.*

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

• LAPKRIČIO 28 d., 6:30 v.v. – JAV LB Kultūros premijų šventė. Rengėjai – JAV LB Klyvlendo apylinkė.

• GRUODŽIO 12 d. nuo 9:00 v.r. iki 5:00 v. v. – adventinis susikaupimas – reko-lekcijos Dievo Motinos parapijos svetainėje. Praves kun. Rimas Gudelis. Rengia "At-eities" klubas.

• GRUODŽIO 19-20 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinių pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 – bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.

• GRUODŽIO 31 d. – Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose.

1999 metai

• BALANDŽIO 17 d., Lietuvių namuose – abiturientų pristatymo pokylis. Rengia skautai ir ateitininkai.

• GEGUŽĖS 1-2 dienomis – Šiaurės Amerikos lietuvių jaunučių metinės krepšinio žaidynės Klyvlende, (Cleveland, Ohio). Rengia Klyvlendo LSK "Žaibas".

• GEGUŽĖS 8 d. – loterija (Reverse Raffle) Lietuvių namuose. Pelnas skiriamas Lietuvių namų remontui.

Gerbiamieji! Prašome iš anksto pranešti apie planuojamus renginius ir visus pasikeitimus!

"Exultate" choras neseniai surengęs įspūdingą dainos šventę. A. M. Balašaitienės nuotr.

Tradicinės lietuvių dienos

JAV LB Klyvlendo (Cleveland) apylinkės valdyba, tęsdama seną Lietuvių dienų tradiciją, ir šiais metais suplanavo turiningą programą. Lapkričio 7 d. vakare Dievo Motinos parapijos auditorijoje susirinko gausus publikos būrys stebėti iš Hamiltono atvykusio "Aukuro" teatro spektaklio – Vytauto Alanto trijų veiksmų komedijos "Šiapus už dangos". Prityrusios režisierės ir teatro steigėjos Elenos Dauguvietytės-Kudabienės režisūra išryškino visas komedijos detales, charakterius ir veiksmus, sukelia dažną žiūrovų juoką. Vaidyba ir dekoracijos buvo be priekaištų. Spektakliui pasibaigus, buvo sukeltos ovacijos ir aktoriai apdovanojami gėlių puokštėmis. Elena

Dauguvietytė-Kudabienė tarė padėkos žodį, trumpai nusišviesdama "Aukuro" istoriją ir dabarties problemas, beveik sukelia publikoje ašaras.

Svarbu pabrėžti, kad dabartinei LB apylinkės valdybai vadovauja jaunesnės kartos asmenys. Prieš pradėdant programą, "Aukurą" trumpu žodžiu pasveikino kopirmininkas dr. Raimundas Šilkaitis, o programai pasibaigus, padėką ir gražiausius linkėjimus "Aukurui" pareiškė dr. Dainius Degesys. Po to visi buvo pakviesti pasivaikinti parapijos svetainėje.

Sekmadienį po iškilmingų pamaldų, kurias atnašavo parapijos klebonas kun. Gėdiminas Kijauskas ir kurių metu giedojo Ritos Kliorie-

nės vadovaujamas "Exultate" choras, didžiojoje parapijos salėje vyko turininga fotomenininko Algimanto Kezio fotografijų ir knygų paroda. Taip pat dalyvavo kino režisierius Arvydas Reneckis. Kiek vėliau konferencijų kambaryje buvo rodomas jo pastatytas filmas "Marius Katiliškis".

Tenka džiaugtis, kad senoji Lietuvių dienų tradicija yra tęsiama, vietiniams lietuviams suteikiant progą pasigėrėti menu, vaidinimais, atgaivinti estetinius jausmus. Už visą tai reikia dėkoti mūsų apylinkės valdybai, kad jos nariai nesigaili pastangų ir darbo, tęsdami ir brangindami gražias tradicijas.

Aurelija M. Balašaitienė

"DIRVAI" AUKOJO:

LB Palm Beach apyl., FL 100
J.Bucinskas, Baltimore, MD 35
K.Ramasauskas, Livon., MI 25
A.Vagelis, Worcester, MA 25
O.Naumanienė, Clev., OH 25
A.Jonaitis, Gulfport, FL 20
G.Leonas, Bradford, NH 20
A.Petokas, Newport B., CA 20
J.Černius, Glendale, CA 15
Dr.A.Laucis, Mt. Olive, IL 15

S.Vaskys, St. Petersburg, FL 15
E.Brazauskas, Wklf., OH 10
S.Butrimas, Clev., OH 10
M.Kuhlmann, St. Pete., FL 10
S.Mykolaitis, Oak Lawn, IL 10
I.Stankus, Cleveland, OH 10
V.Staškus, St.Pete., FL 10
A.Zaparackas, Highld.B.,FL 10

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

**VYKSTA
SPAUDOS
PLATINIMO
VAJUS!**

**SKAITYKIME
IR PLATINKIME
"DIRVĄ"**

Rita Staškutė-Zvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1998

Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

NORMLS

Kviečiame į VINCO GELGOTOS

VYRŲ KIRPYKLĄ

Apkirpimo kaina – \$5.00.

[vairus stilius – pagal pageidavimą.

Dirbame: pirm. - penkt. nuo 7:30

iki 5:30 val., šešt. - nuo 7:30 iki 5:00 val.

687 E. 185th St. Tel. (216) 481-5981.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
telkianti jauką atmosferą ilūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

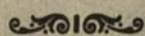

DIRVA

Paskutinė skiltis

Balys Auginas "ANYKŠČIŲ ŠILELIO" KARIŠKOJI PARODIJA

EILINIAI pražilę, majorai nuplikę!
Kas jūsų grožei senovinei tiki?
Kur toji puikybė jūsų pasidėjo,
Kai uniformoj kaip saulė spindėjo?
Nuo jūsų balso rajonas drebėjo,
Ir viso pulko pakinkiai šlamėjo...
Kur jūs eiliniai, grandiniai, viršilos,
Kurių klausytis reikėjo sušilus?
Gražios dieneleš "šlapausio" naujoko
Sukelia šiandien gaudumo ir juoko!
Kur tie didžiuliai nauji kazematai,
Kur prie mūsų lovų rikiudavos batai?
Kur tas perkūniškas griausmas trimito?
Nuo jo ne vienas iš lovos iškrito.
Vos tik suspėjai akis prakrapštyti –
Viejoj grandinio tau šypsos Marytė!
Kad širdžiai apsalus ne kartą dūmojai –
Ar aš – kazematuos, pas mamą, ar rojų?
Mieguistas dažnai tu grandinį bučiuoji –
Ir, rodos, tai – ji, tai – Marytė brangioji!
Tik tai, kai užkliūni už badančių ūsų,
Tau darosi aišku: suklydęs vėl būsiu!
Ak, kur nubėgot jūs – dienos jaunystės?
Sapnais taip turtingos naujoko kvailystės...
Visa prapuolė, ant pakaušio tik pliko
Keli atminimai pūkeliai paliko...
Šlakais ir raukšlėm kakta išvagota,
Kepina doleriai širdį ir protą!
Ir juos beskaičiuoji dieną ir naktį,
Ir vis dar, atrodo, negali pakakti –
Atrodo lyg būtų juose mūsų laimė...
Baigiam pamiršti tėvynės šilainę...

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

866 E. 200 th St.

Sat.: 8 am to 4 pm

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

Skambinkite į Lietuvą iš bet kur ir bet kada už
45 centus už minutę

Skambinkite Telegroup atstovui
ATLANTIC EXPRESS CORP.
dėl platesnės informacijos ir telefono
pajungimo. 9.9 c. skambučiams JAV. **CALL BACK SERVICE**
SKAMBINKITE TEL. 1-888-615-2148

Taip pat persiunčiame ir pristatome siuntinius Lietuvoje,
Latvijoje, Estijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Karaliaučiaus sr.
ir Lenkijoje. Persiunčiame pinigus.

Užsisakykite amerikietiško maisto komplektus.

IŠ TOLIAU SKAMBINKITE: 1-800-775-7363

ATLANTIC EXPRESS CORP. ATSTOVAS CLEVELAND'e
LITMA IMPORT-EXPORT, Inc. Skyrius dirba:
639 East 185 Str., Cleveland, OH 44119 II-V 10AM - 6PM
Tel. 216-481-0011 VI 10AM - 3PM

SVEIKINAME
ONĄ
NAUMANIENĘ
100-OJO
GIMTADIENIO
PROGA!

"Dirvos" redakcija
ir "Vilties" draugija

SVEČIAS NEBUVĖLIS

Baltasis pelikanas Žemutiniame Shaker ežere.

G. Juškėno nuotr.

Ilgasnapis baltas paukštis
nutupė spalio 4 d. Žemutinia-
me Shaker ežere (prie Co-
ventry Rd.). Atrodo, kad jis
nuklydo nuo būrio, skrendan-
čio iš Kanados į Floridą. Ke-
turių pėdų (1.20 m.) ūgio pe-
likaną, kurio sparnų plotis
siekia 7 pėdas (2.10 m) pa-
mėgo Shaker Heights ir Cle-
veland Heights gyventojai.
Jie kasdien stebi, kaip tas pe-
likanas nardo, gaudydamas

žuvis, arba snapu valo savo
plunksnas. Jis nesibaido žmo-
nių ir dažnai plūduriuoja ne-
toli kranto.

Gamtosaugos pareigūnai
susirūpino jo užsibūvimu
mūsų padangėje. Netrukus
ežeras gali pasidengti ledu.
Tada jam pritruks maisto. Be
to, lapkričio pabaigoje ruo-
šiamasi nuleisti ežero vande-

nį ir jį pagilinti. Tai leistų at-
eityje išvengti potvynių, po
smarkių liūčių pasikartojan-
čių Kultūros darželių slėnyje,
nes Doan upelis iš Shaker tuo
slėniu teka į Erie.

Jei tas pelikanas netrukus
pats neišskris į pietus, teks
gamtosaugos pareigūnams jį
sugauti ir nuskraidinti į Flori-
dą.

Ger.J.

RINKIMŲ ĮSPŪDŽIAI Už partiją, ar už asmenybę?

Gavome skaitytojo lai-
šką, kuriame stebimasi, kad
"Dirvoje" išspausdintose rek-
lamose dėl lapkričio 3 d. rin-
kimų greta buvo surašyti ir
respublikonų, ir demokratų
partijų kandidatai. Žmogus
sakosi, kad amerikiečių spau-
doje jis nėra tokių dalykų
matęs. Todėl jam atrodo, kad
kažkas arba visai nieko neiš-
mano apie Amerikos politinį
gyvenimą arba kažką supai-
niojo ir, anot jo, "persisten-
gė". Tačiau iš tikrųjų pana-
šius rinkiminiuosius straipsnius
bei skelbimus ne kartą skelbė
"The Plain Dealer" ir prie-
miesčių laikraščiai.

Pasižiūrėjus į visą šią
medžiagą, matyt, reikėtų pik-
tintis, kaip galėjo Euclid

miesto meras P. Oyaski, bū-
damas demokratu, viešai
remti respublikoną G. Voino-
vich, o dar blogiau – kaip ga-
lėjo dabartinis Brooklyn me-
ras Coyne, buvęs Cuyahoga
apskrities Demokratų partijos
pirmininkas remti respubliko-
ną B. Taft. "The Plain Dea-
ler" surašė visą eilę kandi-
datų – ir demokratų, ir res-
publikonų – ir už juos ragino
savo skaitytojus balsuoti.

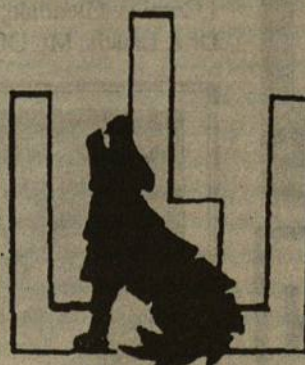
Bet juk tai ir yra akivaiz-
dus tikros demokratijos pasi-
reiškimas! Štai George Voi-
novich rėmė demokratą Ron
Suster, beje, Dievo Motinos
parapijos auklėtinį. "Ohio
Lithuanians for Responsive
Government" irgi rėmė R.
Suster. Pats G.Voinovich pri-

statė R. Suster rinkėjams (žr.
nuotr "Dirvoje").

"Lithuanian Civic Coali-
tion" – pagal tuos demokra-
tinius principus: balsuoja už
žmogų, o ne už partiją – irgi
kvietė balsuoti už abiejų par-
tijų kandidatus, prijaunian-
čius lietuviams. Tai visai at-
virkščiai, kaip Irake ar buvu-
sioje SSSR.

Tokį požiūrį vaizdžiau-
siai apibūdino demokratas
Basil Russo, atsakydamas į
prieštaištus už jo paramą res-
publikonų kandidatui. Jis at-
sakė: "Partija reikalauja, kad
balsuočiau 60% už savo par-
tijos žmones, o likusieji 40%
– tai mano sąžinės reikalas,
nes gyvename demokratijoje.

Dr. Viktoras Stankus

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

**TAUPA
SIŪLO**

**SPECIALŲ SERTIFIKATŲ
TEIKIANTĮ GERAS
PALŪKANAS.**

LAIKAS-RIBOTAS!

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000